Հ. ՏԱՐԻ Թիւ 1668 — ՇԱԲԱԹ 31 ՅՈՒԼԻՍ 1904 — 13 ՕԳՈՍՏՈՍ 1904 Ն. Տ

ՎՕ ՓԱՐԱ

ՅԱՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20, ՊԱՊ ԱԼԻ ՀԱՅՏԷՓԻ, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՎՕ ՓԱՐԱ

ارمنيجه سورهائتاق غزتهسى صاحب امتيازى د. جوملك

باب عالى جاده‌سى نومرو ٢٠

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN

SOURHANTAG

20, Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ ԳԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՌԱՒԱՒՕՑՆԵՐԸ ԱՐՏԱԼՈՑՍԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈՂՈՍՈՑ ՀԱՄԱՐ

12 ամիսը կանխիկ ղր. 75

6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓՈՍՏԱՅԻ ՄԱՒՆԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ ղր. 100

6 » « » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ՓՈՍՏԱՅԻ ՄԱՒՆԸ ՄԵՐ ՎՐԱՑ

12 ամիսը կանխիկ Ֆր. 22

6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՏԱՐՈՒՆԱԿԻՒ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ

10ԻՆ 20ԻՆ ԵՒ 30ԻՆ

ԵՐԱՆՈՒՅՑԻՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր.

Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ԹՈՒՑՈՑ ԱՅՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻՆ

1904

ՀԻՆ ՅՈՒԼԻՍ— ՅՈՒԼԻՍ 31 ՇԱԲԱԹ

Սրբոց Հայրապետացն Աթանասի՛ հկւորդի եւ Գրիգորի Աստուածաբանին։ Ցն. Բարեկենդան Ս. Աստուածածնին։

ՆՈՐ ՅՈՒԼԻՍ— ՕԳՈՍՏՈՍ 13

ՅԱՀԿԱԿԱՆ.— 1322 ՀԷՄԱԶԻՒԻԼ ԷՎՎԷԼ 29

ՎԱՂԸ

ՀԻՆ ՅՈՒԼԻՍ— + ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 1

Ե. ՀԿԻՆ Վարդավառի։ Հարտնիք։

Ցն. Սկիզբն պահոց Ս. Աստուածածնի։

ՆՈՐ ՅՈՒԼԻՍ— ՕԳՈՍՏՈՍ 14

ՅԱՀԿԱԿԱՆ— ՀԷՄԱԶԻՒԻԼ ԱԽԸՐ 1

ԿԷՄ ՕՐ. — Բրք. 5.8 Նբ. 4.55

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1801 Յուլիս 31ին կը ծնի գերման հայագէտ Ռեդէրման, որ ունի բանասիրական գրուածներ հայ լեզուի և ժամանակագրութեան վրայ։

—1850 օգոստ. 1ին Աբրահամ Մատրոսեան, առանցքնամեայ պատանի մը իշմիտի մէկ կը սկսի հրատարակել չաթաթաներէ մը զոր ինք կը խմբագրէր, ձի չորեր եւ կը տպէր առանց վճարելի։

—1862 Օգոստ.ին Օրիորդ Ե. Կ. Տ. Հայկուհի կը սկսի հրատարակել «Կիթառ» հանդէսը, որ դադրած է քանի մը տարիէն։

—1864 օգոստ. 1ին Արմաշի Միաբանութիւնը կը սկսի հրատարակել «Ցօղ» հանդէսը, որ դադրած է 1870ին։

ՈՍԿԻՆ ԲՐՈՒՏԻ ԱՄԱՆԻՆ ՄԷՋ

Հմուտ բանասէրը, անվհատ աշխատութեան տիպար գիտնականը, որ մինչեւյն ատեն իր աղքացեալ եղբօր բանասեղծի հոգին կը կրէ իր մէջ, Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան Գաբրիէլեան կրթական հանդէսին օրը, չորեք չաթթի, խօսած ազգքան հիւթեղ ու սրագրաբանախօսութեանը մէջ պէտք տեսաւ հրկնելու ծանօթ ճշմարտութիւն մը։ Գասմիզ մանրադէպ հին մեծատաւած Ծայինն, որ իրեն եղած հարցումին թէ ինչո՞ւ իր ոսկիները բերաւի ամաններու մէջ կը պահէ, կը պատասխաներ։

—Ես բրաւութենէն յառաջացած եմ և տեղ հարատացած։

«Մենք ալ, եզրակացուց Դուրեան Պրոշեան, երբ եւրոպական կրթութիւն կը տանանք եւ մեր զարգացութիւն կ'ընդարձակենք, պէտք է յիշենք մեր հոգի ամաններ, այսինքն մեր նախորդ եւ առանձնայատուկ կանոնքը»։

Եթէ դպրոցական հանդէսի մը մէջ չգտնուէր, կ'երեւակայէիր թէ Ն. Սրբազնութիւնը իր թովիչ ճարտարախօսութեամբ՝ մրգան հրանալի խօսքերով ի վեր պիտի հանէր այն բոլոր կապկութիւնները, որոնք մեր ներքին, ընտանեկան թէ ընկերային կեանքին մէջ կ'երեւան։ պիտի ցուցներ թէ օտարամոլութեան անգիտակից հակամիտութեամբ մը, չատ անգամ ա՛յ թէ օտարին ոսկին անելով է որ կը լեցնենք մեր բրուտի ամաններուն մէջ, այլ մեր սեփական նուիրելը եղող ոսկի բաժակներն է որ կը նետենք, օտարին ոսկեզօծած հոգի ամանը նախընտրելով, մեր աղամանդը կ'անտեսենք, օտարին ապակիին լինելս փայլունութենէն հրապուրուած։

Բացատրած ճշմարտութիւն մըն է ասիկա, անո՛ր համար ցաւալի մանամանդ, որովհետեւ այնքան անգամներ ի վեր հանուելէ և բաղաքի ու գիւղաքաղաքներու առարկայ ըլլալէ ետք, կը չարունակուի ասկուին, ու յանախապէս ասիրներ երեւան կ'ելլեն ցուցադ չեչտերով ի վեր հանելու ցոյն նորէն։

Մեր ուսուցիչներուն մէջ, մեր վարժարաններուն մէջ, մեր եկեղեցիներուն մէջ, մեր նիստ ու կացին, մեր խոսակցութեան ու վերջապէս ընկերային կեանքի բոլոր երեւոյթներուն մէջ, հետաքրքրը կ'երեւին մեր ցեղին ուրոյն առանձնայատուկ նկարագիրը չեչտող սովորութիւններու, ասանդութիւններու և ուրիշ ամէն բանի հանդէպ ցուցուած արհամարհոտ անտարբերութեան և ատանք փոխելու, ատանք հինն ի վեր ատպելելու ձգտումի մը։

Ցաւագին է մտածել որ այդ երեւոյթը կը սկսի նոյն իսկ մեր վարժարաններէն, ուր մեր դաւակներ Ս. եկեղեցիին, ուր մեր դաւակներ Ս. Հայրապետներու կեանքին ու գործերուն մասին տեղեկութիւն որուիլը կը մտացած կարծես, որով հայ մանուկը կ'անգիտանայ չատ անգամ իր Ս. Նախնեաց կեանքը ու բնականաբար չի կրնար օրին մէկ անուշանել պատեհութեան երախտագիտութիւն մը անոնց հանդէպ։

Բայց չատ հեռուները պիտի երթանք ծանրանալով այս նիւթին վրայ, որուն սահմանին մէջ կը մտնէ, ի մէջ այլոց, բազմաթիւ հայ ծնողքներու օտարամոլութիւնը՝ որով իրենց զաւակներուն օտար լեզուի մը բառերը թափօրէն արտասանելու սիրոյն համար, կը յամառին զանոնք զրկել Սէօներու կամ Ամերիկացի միսիոնարներու վարժարանները։

Մանուկը ուրկէ՞ն հայ ասուներէն ներս, ու «հայ-լոկի»ի պատկանողներէն սկսեալ մինչեւ ամենատարի դասակարգէ ընտանիքներու մէջ ձկտում մը պիտի նշմարենք վատրելու, ի բաց թօթափելու ինչ որ մեր բնատիպիկ ինքնատրութիւնը կը յատկանշէ։ Տան կարասիներէն սկսեալ մինչեւ հագուստը, խօսուածքը կամ հիւրընկալութեան եղանակը՝ այդ ձիգը, այդ չանքը կը տեսնուի։ Զարգացած երեւնալու համար անպատճառ խօսակցութիւններու մէջ ֆրանսերէն կամ ուրիշ եւրոպական բառեր մտցնելու պէտք կը տեսնուի, կարծես թէ մեր գեղեցիկ լեզուն բաւական բառեր չունենար ո եւ է գաղափար բացատրելու։ Մեր աղիկներու և աղոց անուններ երբ հայ անուն մը տարբեր ըլլան, — օր. համար՝ Աւետ, Էսատուր, Վիքտորիա կամ Պէաթրիս— կը կարծենք թէ անոնք մէյմէկ ապացոյցներ պիտի նկատուին մեր զարգացած մտքին։

Անգիտակից օտարամոլութեան այդ հոսանքը կը տեսնուի նոյն իսկ հրապարակագրութեան մէջ, ուր մեր լեզուն ընդհանրապէս օտար գրականութեամբ ներկայացնելու ձգտումը կը տեսնենք և չատերուն տառնանին ձերբազատիլ և չափելութիւններու տառնանի — գրչակներու կողմէ կ'ազնաուտի, կը խթարուի, անճանչելի քան մը կը գտնայ։ Ու զարմանալի՛ք տեսնել որ այդպիսիները կ'ելլեն կը քննադատեն բացարձակ հեղինակութեան ատր ծանօթ գրողներ՝ ատոր համար միայն որ իրենց այդ խաթարուած լեզուավ չեն գրեր անոնք։

Օտարամոլութիւնը աչքառու կերպով կը պարզուի նաեւնիկ մեր եկեղեցականներուն մէջ, ուր կարծես թէ բաւական չէին վերջին դարերու մէջ մտած րուականի կամ լատինական ասվորութիւններ, հիմակ ալ պնդուներ կան որ հիմքին փոխուի Հայ եկեղեցական երգեցողութիւնը, քերեւս իսկ ուզուի լոկ որ ձայնի եւրոպական երաժշտութեան մէջ։ Թէրթիս համակրելի աչխատակից Տիկին Հռիփսիմէ Արապեանի առջի օրուան յօդուածը չատ տղուոր պատասխան մըն էր այդ ձգտումին դէմ։

Օտարամոլութիւն նաեւ մեր եկեղեցականներուն, —գնէ անոնցմէ ամանց —քով, որուն փայլուն նմոյշը կը կազմէ Եւրոպայի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Գէորգ եպ. Իւթիւճեան՝ իր ազխարհիկ ատրազովը։

***

Թուրք պատկանղականութեան մը չատագովութիւնը նկատել այս ազգերը, սխալ մը պիտի ըլլար ընթերցողին կողմէ։ Մեր հրատարակութիւնները այս սիւնակներուն մէջ բաւական են ցուցնելու որ եւրոպական մարքին նոր եւ օգտակար գաղափարներուն հետամտիլը զարգացման էական պայման մը կը նկատենք։ Դիտենք թէ սեւէ հասարակութիւն, նոյնիսկ ամենէն զարգացածը, երբ չինական պարիսպ մը քաշէ իր և օտարին զարգացումին միջեւ, ինքզինք է որ պիտի ասժէ։ Ասիկա հիմդ է մանաւանդ մեզի նման հասարակութեան մը համար, որ ասկաւին չատ բաներ ունի սորվելու եւրոպական քաղաքակրթութենէն։

Միւս կողմէ քաղաքակրթութեան քիչ մը վար ատիճանին վրայ գըտնուղ համայնք մը, բնական է որ երբ ասելի բարձր քաղաքակրթութեան մը հետ ուղղակի թէ անուղղակի չխոսմը ինքզինքը պահպանայ, պիտի կրէ անոր ազդեցութիւնը։ Ընտրզական հոգին անհրաժեշտ է ասկայն. օրպէս զի օտարէն առնուածը օգտակար ըլլայ հասարակութեան մը, պէտք է որ գիտնայ իւրացնել այն բաները միայն որոնք իրապէս գերազանց են իրենինէն։ զարգացնել ազգերու դաստիարակութեան, անոնց քաղաքակրթական կեանքին լաւագոյն կողմերը միայն ձեռք բերելու հետամտիլ, պէտք չէ միւս կողմէ վրայ թոյլ տալ որ ազգուր սովորութիւններ որ ունի իրեն սեփական, իրեն առանձնայատուկ։ Իր ինքնութեան ուրացումովը պէտք չէ գնէ իր չունեցած զարգացումը. ընդհակառակն, անհատ մը, և ասելի՛ իրաւամբ հասարակութիւն մը, որ զարկ չէ ինքնամանչութեան զգացում մէ պահպանքրնալու էր հետաքրքրութիւններուն, ասանդութիւններուն եւ այն ամէն բաներուն, որոնք կը խորհրդանչուին Դուրեան Սրբազանի յիշած մանրադէպին բրուտի ամանի ներով, որոնց պահպանումը անհրաժեշտ է, անոնց մէջ լեցուելու համար քաղաքակրթութեան ասկի գաղափարները։

ՉԱՐՄԱՑԱՐ

"ՊԱՏԱԿԱՒՈՐ,,

Քանի մը հատ ունեցանք անոնցմէ, դեռ ասկի օր, կեդր. Վարժարանին մէջ, գպրութենց և գիտութենց պըտակաւորներ, որոնք կեցած էին մարմարեայ կէս սիւներու քով։

Պատկաւոր են. հիմա չատ լաւ գիտեն ընել «Հինն Հռոմայ» պատմութեան փլիսոփայութիւնը և լատիներէն լեզուով մէկ քանի սիւներ պիտի ներկայացնեն —պիտի հեգնեն ամանք։

Ջ՛ որ ակադեմական ոգին՝ որ կը ցոյտէ պատասխանութենէն, զարգացումի պաշտօնականացումը որ կը յատկանչէ զայն, ղրկնք պիտի դատակատացնէ։

Դատակնռացում. ահա գրիւնըթիրեան յատկանիչ մը, որ քիչ մը բոլոր ատման ատիճանաւորներուն է։

Որոշ կատներ ունի ան՝ որոնցմէ պէտք չէ չեղրէ, մատնելու, զգալու և գրելու որոշ ու չափած եղանակ մը, որուն պէտք է հետեւիլ. որոշ վարդապետութիւն մը վերջապէս, որ զարգացուղութիւն չընդունիր։

***

Գանէ ալպէս կ'ընդունելի՞ նոր գրականութեան մէկտատուին. ատիճանաւորութիւնը իր եւեթատմըն իսկ սահնակ խրգաթ ու ցոյտուն ինքնատիպութիւններու, անհատականութիւններու։ երբ մանաւանդ «պատկաւոր»ը չունի որոշ ու հատու ինքնատպութիւն մը զինքը տատուպատ յատորոշող յատկանիչ մը, այն ատեն դատատարտուած է ան մէյմ միկակ մնալու, իր մտքին թռիչներուն մէջ կաչկանդուած և կանոնապաշտ։

Այս է պատճառը որ «Գեղեցիկ Դպրութեանց» բոլոր գեղեցիկ դաբերը թագցները, բոլոր հանատրական դատաստութիւնները մազի չափ ազդեցութիւն չեն կրնար ունենալ ուժեղ և իսկատիպ գրող մը պատատելու գործին մէջ։

Ո՛չ միայն չեն ունենար ատիկա, այլ և երբեմն եղածն ալ կը սմքեցնեն, ինչպէս ծաղիկը զոր կ'ուղղուի հազար ու մէկ խնամքներով սենեակին մէջ պահել, մինչ ան գինքը ծնող հողին եւ արեւուն պէտք ունէր։

Համալսարան մը պիտի կրնա՞ր կորսի մը դառը հանել իր կամարակապ դռուններէն. եւ Թլկատինի մը պիտի կրնա՞ր «պատկաւոր» ըլլալ։

***

Բայց կը տեսնեմ որ պարզ նշմարտութիւններ կ'ըսեմ։

Ուսման «ատիճանաւորութիւն»ը անպէտ եւ անօգուտ նկատել՝ անոր համար որ յատկութիւնները չի կրնար բնորոշ դարձնել—ընդհանրապէս գրական տեսակէտէն խօսելով,—այդ կը նշանակէր ծաւռ նայիլ արդի կուլտուրական անհրաժեշտութեան նկատմամբ։ Ո՛չ։

Ինչ որ գալու է պահանջատ գրական այդ ինքնատպութենէն,—ուսման ա եւ է ատիճանաւորութիւն կը նշանակէ հմտութիւն մը, զարգացում մը՝ իր ատիճանական և դրութենական համբան մէջ։

Ան այս է պէտք եղածը ընդհանուր զարգացումի նպատատման համար։

Հատատութիւն մը՝ որ դրութենական զարգացում մը կ'երաչխատրէ իրեն դիմաղներուն նպատատ կ'ըլլայ ամբողջ հատարակութեան մը դրութենական զարգացման, հատարակութեան մը —զարգացման տեսակէտէն—առանձին կազմատերպման։

Եւ մեր կեդրոնականը, որ —մենէն աւելի ունի այդ առաւելութիւնը,—մայրաքաղաքին օտար եւ հայ նմանօրինակ վարժարաններու ծրագրէն աւելի բարձր եւ կատարելագործեալ ծրագիր մը գործադրելով—վերը յիշուած կերպով հատատութիւն մըն է։

(Եւ ես ատմիկ կը գանեմ գաղափարը անոնց որ մեր կեդրոնականը իր ուսման ծրագրին մէջ պզտիկցած տեսնել կ'ուզեն, զայն աւելի առաջ. եւ լեզուագիտական վարժարանի մը վիճակին վերածուած գտնելու փափաքով։)

Թէ հմտաս, եւ ի հիմանց հմտաս անհատներուն կարիքը հրամայական է մեզի համար, չատ սովորական նշմարտութիւն մըն է այս։

Ջեմ կրնար ինքնաչխատութեամբ վատատուած հմտութեան մասին թերեւս օրէն խօսիլ. չեմ կրնար անտեսել զայն որ չատ աւելի մեծ արժէք ունի քան հատատատութեան մը մէջ տատուած հմտութիւնը։

Բայց սՙվ պիտի կրնար պնդել թէ վարժարանական հմտութիւնը աւելի բազմակողմանի եւ աւելի հիմնական չպիտի ըլլար։

Եւ «Պատկաւորը» պիտի կրնայ ունենալ այդ հմտութիւնը։

***

Ուրեմն «Պատկաւորութիւն»ը արհամարհելի չէ միշտ, նոյն իսկ գրականութեան մէջ ալ. երբ «պատկաւոր»ը կամ «ատքեթօռ»ը ունի տաղանդ ու ինքնատուկ ուժգին անհատականութիւն, իր ատացած բազմակողմանի հմտութիւնը կրկնապատ բարիք մը կ'ըլլայ իրեն համար։

Ոչ միայն երկրորդական վարժարանի մը պատկաւորութիւնը, այլ եւ ատքեմատութիւնէրէ և «քանհատա»սութիւններէ անցած անհատներ հարկ է որ մեր մէջ ալ իրենց տեղը ունենան, իրենց դերը կատարեն։

Մՙվ ունինք ատանցմէ մեր հանրային ու մտաւորական գործունէութիւններուն մէջ։

Կեդրոնականի «պատկաւոր»ներէն ատքը սպասենք որ պիտի ունենանք համալսարանական «ատքեմա»ները—նորութիւններ մեզի համար։

Սպասենք որ անհատներ երեւան իրենց լիակատարութիւններուն եւ հմտութիւններուն մէջ կազմատուած։

Որովհետեւ «Անհատն է տղբիւրը որմէ կը բխի ցեղի մը գործացումը»։ (Տեսկէարկ Պրանտէս)։

ԳԵՂԱՄ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

ՄԻՄՈՍԻՆ ՕՐԱԳԻՐԸ

ԿԻՐԱԿԻ

Ազատամաքառ բանի մը խրատներ իմ աղջկանս.

Թէեւ հիմակուհիմա ա՛յ մանչ գաւակ ունիմ, ա՛յ ալ աղջիկ, սակայն հնթադրելով թէ կրնամ օրին մէկը գաւակ մը ունենալ եւ այդ գաւակս ալ կրնայ աղջիկ ըլլալ, կը փափաքիմ քանի մը լուրջ պատաւէրներ ատղել իմ այդ աղջկանս, յանձնարարելով որ եւ թէ իմ ըսածներուս հետեւի, աղէկ կ'ընէ, իսկ եթէ չհետեւի... չատ աւելի աղէկ կ'ընէ։

.. Աղջի՛կս, երբ մարդուն մէկը քեզի ըսէ. «Պատրատ եմ հիմա իսկ քեզի համար մեռնելի», խնդրէ՛ այս անձնաւէր մարդէն որ փոխանակ մեռնելու, քեզի համար տա՛ գինուսդը մարմինը խօթէ։ Գրաւ կը դնեմ որ այդ մարդը որ պատրատ է քեզի համար մեռնելու, այս ըսածդ չկիսի ընէ։

Աղջի՛կս, երբ իմանաս թէ սիրատ հարնէրէդ մէկը քեզի համար անձնատատան է եղեր, կարճ մտածական մը ըրէ՛... մարդկային ապահովութեան վրայ։

Երբ հրաժեչտ առնելու համար մարդը մը ձեռքը Թօռուտս, քիչ մը երկար սեղմէ ձեռքը. մարդիկ այնչափ խելացի են որ, անմիջապէս կը կարծեն թէ դուն իրենց համար կը խենդեսատ կոր։

Աղջի՛կս, երբ կարգաբես, նայէ որ էրիկդ չատ խելացի չըլլայ, որովհետեւ խելացի էրիկները անատանելի են. անոնք ալ չըլլայ, որովհետեւ ատ բոլորովին անատանելի է. ալբերը չատ սրատատս չըլլան եւ ականջներն ալ մէնչ բան չլսեն։ Հակառակ պարագային ամէն վայրկեան ամատնալատեալու վրատանգ կայ։

Աղջի՛կս, էրիկդ մի՛ խաբեր. բայց երբ խաբես, նախ էրկանդ կարծիքը հարցուր, որպէս զի ետքէն խնդիր չեղայ։

Երբ էրիկդ ըսէ թէ էրկէ իրիկուն եղ մը թատր է, բնաւ չհատատիքը մի՛ ըներ. այս կերպով ընատնկան անհամաձայնութիւն ըսուած բանը գոյութիւն չունենար։

Աղջի՛կս, էրիկ գտնելու համար ատկէ իրիկուն մայրիկդ հետ Բերայի մայթերը մի՛ չափեր. իրա՛ւ, այս կերպով չատ մը սիրատարներ կը գտնես, բայց էրիկ՝ երբեք։

Եթէ էրիկ չգտնես, վարժատի եղիր. Թերեւս քեզի ալ 600000 ֆր.ի պարգեւ մը կ'ելլէ, եւ եթէ այս պարգեւն ալ չելլէ, գնէ ամատական 250 ղր.ի ապահով է։

Աղջի՛կս, կրցածիդ չափ ուրիշները բամբատ, որպէս զի եթէ ուրիշները քեզի բամբատին, չնեղանաս։

Վերջապէս, աղջիկս, կեանքիդ մէջ երբեք մի՛ լար. եթէ էրկդ չունենաս, էրկով չունենալուդ վրայ խնդա՛. իսկ եթէ ունիս, կուչատկուռ էրկանդ վրայ խնդա՛. որովհետեւ եթէ ինքզինքդ մեղամղձատութեան զարնես, բանատեղծ մը կ'ելլէ քեզի կը սիրատարի, եւ մարդկային ընկերութեան ապուչնորուն վրայ թիւ մըն ալ կ'աւելցնես։

...Ահա՛ աղջի՛կս, այս քանի մը խրատներս քեզի ատլէ եղա, ա՛յ հանգիստ օրասվ... կը մեռնի՛մ։

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

Քիչ մը խնդալու համար Մանակասնին «Երեք գլխարկները» անուն գատեղծին գացի։

Եւ փոխանակ խնդալու, ճիշդ երեք ժամ լացի, դերատանները ամանց...անյատ ղողանջութեան վրայ։

Դերակատարներուն մասին ատչափ միայն կրնամ ըսել թէ սիրելի Պիննէմէճեան բարեկամս բանթալու հագած էր, իսկ դերատանուհիները՝ ղրղզգեատ։

Հղատ եմ. բարեկամս անգամ մըն ալ ապացուցուց թէ ինք չատ ազէկ կրնայ ատիկապատ մը ըլլալ։

Սիրելի Զատրատեանի բարեկամս մեծ յաղողութեամբ կատարեց, չեմ գիտեր ո՞ր ղաղերգութենէն կատր մը։

* *

—Մվ Մխմոս. Թատրոնի մէջ սիրատարի դերեր խաղալու համար մարդ ինչ յատկութիւններ ունենալու է։

=Նախ սեւ մազ կամ սեւ պեխ ունենալու չէ եւ երբ պատան չըտնէ, մատերուն ճերմակ մնացած թելերը մանրաբար սեւցնեն ալ է։

Երկրորդ տարիքը ներկատ ըլլալու չէ։

Քանի մը անգամներ տատուատ ըլլալու է։

Եւ քանի մը գլուէօր վարձելու է։

Ահա թէ ինչո՛ւ ատչի մարդ չի կըրնար jeune premier ըլլալ։

ԲՐՆԳԵԱԲԹԻ

Եթէ ծովով պիտի ճամբորդէք ճիւ եթէ ծովը ձեզի կը բռնէ, չզգնաւ մանկէ տատալ, նոյ նահապետ սիրելի բարեկամիս չափ գինովցեք։

Այս կերպով գէշ ալ կ'երեւաք, չզգենուն ալ կ'երեսյ, որով հատատրակչռութիւնը հատատար կը մնայ և այս կերպով քնաւ անհանգիստ չէք ըլլար։

* *

Այն էրիկը որ վստահ է թէ իր սիրելին զինք կը խաբէ, իրատւունք ունի զայն «կէօը» կոչելու։

* *

Պարան ատիրիլ սիրելի բարեկամս հնարեր է կարմիր ներկ պատատկող չինեաս գլուխներ։

Սկանակ ատիրիլները այս գլուխներուն վրայ պիտի ատիրիլնես Թիւնը։

Այս գիւտէն ներչնչուած, ես ալ ի մտոյ պիտի հնագիւտ գիւտ մը ատուն մինչեւ մեր ականակ զատուատ հրատարակիչները պիտի գրեն իրենց պատճէն վեր խմբագրականները։

(Ծանօթ.—Վերջին պահուն կ'իմացնամ թէ իմ հնարածիս պէտք չկայ ես ղեր։)

ՉԱՐԵՑԵԱԲԹԻ

Մեծ երեկոյթներու մէջ սիրոյ յայտարարութիւն ընելու համար նոր truc մը.—

Ձեր չապիկին plastronին վրայ չինական մելանով ու խոյր գիրերով բարբառքան սիրոյ յայտարարութիւն մը կը գրէք, զոր կը ծածկէք երկրորդ plastronով մը։

Վալսը սկսելուն պէս կամաց մը երկրորդ գլաւթրոնը մէկդի կ'ընէք եւ ձեր սիրուհին կը կարդայ գրուածը։

Վալսէն ետքը, սիրոյ յայտարարութիւնը նորէն կը ծածկէք երկրորդ գլաւթրոնով և ձեր պաչատուին կ'ատաջնորդէք իր ծնողքին քով, և այս կերպով... նոր սիրուհի մըն ալ կ'ունենաք։

* *

Ծաղատ մարդոց, որոնք իրենց ձեռքերուն վրայ չատ մազ ունին, կը յանձնարարեմ որ չարունակ ձեռքերնին գոնկերնուն վրայ բանեն, որով ոչ ոք բան մը կը նշմարէ և այս կերպով կեզծամի դրութիւնն ալ ատկաւ կը վերնայ։

* *

Եթէ կ'ուզէք չոգեկառքի մէջ ձեր քովինները նեղել, ատա՛. — կնկան զգեստ հագէք, ատրափելի ներեցէք, ծխախոտին ամբողջ մուխը ձեր ատամոքսին մէջ պահեցէք, յետոյ կինըս լատատուկ վակոնը նատէք եւ երկու վայրկեանը անգամ մը պատճառ մատչէն մէյմէկ քիչ փչեցէք ձեր քովիններուն քիթին։

ՀԻՆԳԵՇԱԲԹԻ

Սիրելի բարեկամս վահրամ Արծրատեան, վեց սիւնակնոց կարճ ատատմութիւնդ մը կարագի ձարատագործութիւնը կը բացատրէ մեր համաձքին եւ կ'ատաջարկէ որ ամէն գիւղի մէջ գիւղացիներ Դարձակցական կոզգան մը հատատեն, և ատոր համար ալ ներքին կանոնագիր մը ու յանձնաժողով մը կը պահանչէ, յոյս մեծ ունենալով թէ՝ իր այս ատատմութիւնին չնորհիւ ինքն ալ այդ հատատութիւններուն ղեկտեր Տէօրէն կը կարգուի հարկատ։

Արդ, երեսչութիւնն ակսեալ, սիրելի բարեկամս, Արծրատեան էֆ.ի փատքին անատալով, կարագագործութեան պիտի ակսիմ, եւ հետեւեալ կը վատահցնեմ ընկերներս թէ չարաթ մը յետոյ պատրաստ պիտի ունենամ կարագանոցս ու

բանաձեւ սերացեալ մը» Արծրունի սիրելի բարեկամիս։

Անգիր է սակայն գիտնալ թէ, մենք կարագի Ճապրիգայի պէտք չունինք... յանձին մեր կարգ մը յօդուածագիրներուն պիտի գտնէք կարագի բազմաթիւ տեսակներ, որոնց «էթիքէթ»ներուն վրայ պիտի կրնաք կարդալ Ց. Տ. Ց., Վ. Թ. եւայլն բոլորն ալ ալ նշանաւոր Ճապրիգաներ կարագի...

* *

— Ո՞վ է Ցարութիւն Սուքիասեան...

— Մ. Խ. — Կարդալ «Դիտակցան Ուսումներ» յօդուածին տակ ապրած իր «քաոթ վիզիթ»ը... Դատախօս չափակաձ եւ բնակաձ գիտուեանձ, վկայեալ...

(Ո՛ւրկէ վկայեալ ըլլալը ալ յոխորդ յօդուածէն կը հասկնանք)։

Կարգ մը գրողներ՝ կարծես այցետամս ապել ապաւ հին բարի սովորութենէն «վազ» անցած ըլլալով, իրենց ամբողջ տրամոմները եւ հասցէն կը գտնեղեն կոր իրենց չորս ասղնոց յօդուածներուն տակ։

Այս կերպով թէ յօդուած գրած կ՚ըլլան եւ թէ յաճախորդ կը գտնեն՝ մէկ քարով երկու թռչուն զարնելն ալ ս՚յուշ կ՚ըլլայ, սիրելիս։

ՈՒՐԲԱԹ

Խաչո՛ր, սիրելի բարեկամս Հօրոյ չատ «թօհաֆ» մարդ է։

Հիմակ ելեր մեզի կ՚ըսէ թէ Տէր Բէչեան չի կրնար ժամկալութեան դիմանալ, Տէր Հինդլեան ժամկալութեան կը դիմանայ, Տէր Սիմոն Գափամաճեան ժամկալութեան չի կրնար դիմադրել, Անէմեան Մատթէոս Վ. չի կրնար ժամկալ ըլլալ...

Մեզի ինչ. հոգի՛ս թէ այս ինչ մարդը կրնա՞յ ժամկալ ըլլալ թէ ոչ, այս հոչէավ աւելի աղէկ է որ հարցարան մը բանանք հարցնելով ամէնուն թէ «Ժամկալութեան կը դիմանա՞ք, չէ նէ չէք դիմանար»։

* *

Միւսիւ Ցակոբ Տէր-Ցակոբեան սիրելի բարեկամս հայերէն քերականութեան ուսուցիչ անուանուած է ուսուցչարանին։

ՇԱԲԱԹ

— Ըսէ՛, տեսնեմ, ո՛վ խոյատակ Միմոս, ինչ տարբերութիւն կը գտնես ունդանաւորի մը, գողի մը, կնկան մը եւ սմավանառի մը միջեւ։

— Ա.ը յաւելում կ՚ընէ, Բ.ը՝ հանում, Գ.ը՝ բազմապատկութիւն եւ Դ.ը՝ բաժանում։

* *

— Որ ամսուան մէջ մարդ ամէնէն քիչ կը խօսի։

— Փետրուարին, որովհետեւ 28 օր կը քաշէ։

* *

— Ո՞վ է այն սպանիչը որ անպատիժ կը մնայ։

— Ան որ ժամանակը... կը սպանէ։

* *

— Ո՞վ է ան որ ինքզինքը կը վառէ մեր գաղտնիքները պահելու համար։

— Կնքամոմը։

* *

— Ո՞վ է ան որ չներհակալ պիտի լար Աստուծոյ եթէ միակնի ըլլար։

— Կոյրը։

* *

Եթէ իւրաքանչիւր պարապ խօսքի համար պէտք ըլլար մէկ փարա վճարել. ինչ պիտի ըլլար իմ վիճակս։

— Մուրացկանութիւն։

ԿԱՎՌՕՇ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչ կ՚ընէ Քուրոբաթքին։ Ահա՛ օրուան կարեւոր խնդիրը։ Մասնագէտներ կը կարծեն թէ ռուս սպարապետը կը ջանայ օծիքը ազատել եւ չարունակել իր նահանջը դէպ ի հիւսիս։ Բայց պիտի յաջողի՞։ Հակառակ վերջին օրերս տարածայնուած զրոյցներու Լիաօ-Եանկի մեծ եւ վճռական ճակատամարտը դեռ չէ սկսած եւ որ եւ է կարեւոր փոփոխութիւն չէ եղած զօրքերու կացութեան մէջ։ Հազիւ քանի մը յառաջապահներու կռիւներ է որ կը տեղափոխուին։ Զօր. Քուրոբաթքին ապահովաբար կ՚ուզէ քիչ մը հանգստացնել իր զօրքերը, վերջէն մեծ հարուած մը տալու կամ նահանջելու համար։ Ռուս զինուորական շրջանակները կը կարծեն թէ Զօր. Քուրոբաթքին չատ լաւ դիրքի մը մէջ կը գտնուի, քանի որ իր զօրքերը մէկտեղ կեդրոնացած մեծ զանգուած մը կազմած են, մինչ ճաբոնական ուժերը ցրուած են աղին անդին։ Անհասկնալի է թէ ինչ տատանելութիւն կայ այս կացութեան մէջ, քանի որ ճարոնական բանակին զանազան բաժնուած մասերը պիտի կրնան միանալ եւ ահագին ուժով մը ռուսական զանգուածին վրայ խոյանալ։

Անգիրը այն է որ, սա միջոցին միայն հակասական լուրեր եւ զրոյցներ կը հանեն պատերազմի դաշտէն, եւ յայտնի չէ թէ կացութիւնը ինչ վիճակի մէջ է հիմայ։ Անգլիերէն թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերը որոշած են բոլորովին փոխել իրենց պատերազմի յատակագիծը։ Բեդերսպուրկի սպայակոյտը հասկցեր է եղեր թէ Ճարոնցիները ա՛յնպիսի դիրքի մը մէջ կը գտնուին որ, կարելի չէ անոնց վրայ յարձակիլ. հետեւաբար Զօր. Քուրոբաթքինի հեռագրուեր է, որ Զօրին կողմէ վաւերացուած նոր յատակագծի մը հետեւի։ Այս նոր ծրագրին համաձայն, Ռուսերը կարելի եղածին չափ երկար ատեն պիտի մնան իրենց հիմակուան դիրքերուն մէջ եւ յետոյ զօրքերը Խարպին պիտի առաջնորդեն, հոն ձմեռելու համար։ Բորթ Արթիւր իր բախտին պիտի ձգուի։ Եւրոպական Ռուսիոյ լաւագոյն զինուորները երկաթուղիին երկայնքը պիտի չարուին եւ ամէնէն երիտասարդ ու ծառայելու ամէնէն աւելի ընդունակ պահեստիները դրօշի տակ պիտի կանչուին։ Մէկ տարի կռուելէ վերջը, պահեստիները պիտի կրնան Ռուսիա դառնալ։ Այս կերպով Քուրոբաթքին իր տրամադրութեան տակ պիտի գտնէ Ռուսիոյ չորս միլիոնոց բանակին ամէնէն կենսական ոյժը եւ ամէն եղանակի կարելի պիտի ըլլայ նոր զօրքեր հանել պատերազմի դաշտը եւ այսպէս սպառել Ճարոնի ֆիզիքական եւ տնտեսական ուժերը։ Այս ծայր աստիճան մեծածախս ծրագրին ծախքերը գոցելու համար, Ռուսիա՝ չահագործել պիտի տայ իր կայս հանքերը։

Չենք գիտեր թէ այս ծրագիրը իրապէս ուսումնասիրուած եւ վաւերացուա՞ծ է Բեդերսպուրկի մէջ. բայց առաջին ակնարկով իսկ չատ քմածին կ՚երեւայ մեզի։ Այս ծրագրին համաձայն չարժելով, Ռուսիա պիտի հարկադրուի տարիներով չարունակել պատերազմը, եւ ինք, Եւրոպայի մէջ պիտի զրկուի իր բոլոր ուժերէն։ Հետեւաբար չպիտի կրնայ դիմակալել Եւրոպայի մէջ ծագելիք որ եւ է պատահականութեան։ Ռուսիա երբե՛ք չպիտի կրնայ առնել այս տեսակ ճիգի մը. այս պատերազմական ծրագիրը ճակատագրականապէս երկու աղէտներու պիտի յանգի. մէկը՝ Ծայր. Արեւելքի եւ միւսը՝ Եւրոպայի մէջ։ Մենք հաստատապէս համոզուած ենք թէ պատերազմը պիտի վերջանայ Բորթ Արթիւրի անկումովը եւ Քուրոբաթքինի ջախջախումովը՝ Լիաօ-Եանկի չուրջը։ Ռուսերու դէպ ի Խարպին կատարելու վերջնական նահանջը, որ պիտի յաջորդէ ճարոնական ջախջախիչ յաղթութեան, չաբաթներ եւ ամիսներ պիտի տեւէ եւ այդ միջոցին կարելի է փորձ մը ընել, երկու կողմերուն ալ պատուաբեր հաշտութիւն մը կնքելու համար։ Ապահովաբար բաւական դժուարութեամբ կարելի պիտի ըլլայ այս գաղափարը ընդունիլ տալ Բեդերսպուրկի քաղաքական եւ զինուորական շրջանակներուն մէջ. բայց կացութիւնը այնպիսի հանգամանք մը պիտի առնէ որ, անհրաժեշտ պիտի ըլլայ այդպէս ընել։

Է. Պ.

ԿԱՏԱՂԻ ԿՌԻՒՆԵՐ
ԲՈՐԹ ԱՐԹԻՒՐԻ ՇՈՒՐՋԸ

«ԴԱՑԼԻ ԼԵՐԱՆ» ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ՀՐԱՑԱՆԻ ՏԵՂ ՔԱՐ

ԴԻԱԿՆԵՐՈՒ ԿՈՅՏԸ

Նոր տեղեկութիւններ

Գայլի Լեռը գրաւելու համար Ճարոնցիներու յուլիս 26 եւ 27ին ըրած կատաղի յարձակումներուն ականատես մը կ՚ըսէ թէ 4000 Ռուսեր կը պաշտպանէին նոյն դիրքը, որուն չորս բոլորը ցցապատնէչներ հաստատուած էին 45 աստիճաններով եւ մէկ քանի յարկ կերպով. քանի՛ քանի անգամներ Ռուսերը թողլով իրենց հրացանները՝ խոշոր քարեր կ՚առնէին եւ վար կը նետէին, որոնք այդ յարկերէն սաստկալով կ՚իյնային ջախջախելով յարձակողները եւ գնտակներէն աւելի կոտորած ընելով։

Ռուսերը զառիթափին վրայ եւ աւելի առաջ դաշտին մէջ ցամաքային ականներ պահած էին ժայռերու տակ, որոնք իրենց կարգին ծածկուած էին գալարազարդ հաղորդալարներու տակ։ Երբ այս ականները կը պայթէին, ահագին ժայռերը մէկ երկու վերստ հեռու կը նետուէին։ Կը հաւաստուի թէ այդ ականներէն մէկը բռնկելով ըրած է հեծելազօրաց երկու կիսագնդիններ, որոնցմէ չորս հոգի միայն ազատուած են ատոնք ալ գերի բռնուած են։ Բոլոր ականատեսները ալ միաձայնութեամբ կը հաստատեն թէ Ճարոնցիներու կորուստը չատ մեծ եղած է։

Ճարոնցիները երբ տիրեցին Գայլի Լերան, անհուն մարակցի մը երեւոյթը առած էր։ Դիակները դիզուած էին իրարու վրայ, եւ մարդոց ու ձիերու փորոտիքը իրարու խառնուած։ Երրորդ օրը դիակները փտիլ, նեխիլ սկսան, որդերը սկսան ուտել փտած միսերը որոնք՝ բզզոցով ճանճերու հոյլով մը չրջապատուած՝ գարշ հոտ մը կը բուրէին օդասասոր կրակոտ արեւուն տակ։ Դիակ փորողները խիստ սակաւաթիւ էին այս բոլորը թաղելու համար։

Ճարոնցի գերիներ կը պատմեն թէ ռուսական մարտկոցներէն ամրակոծուած չինական գիւղի մը մէջ փողոց մը ամբողջ լեցուած էր իրարու վրայ դիզուած մեռեալներու դիակներով եւ հագեվարքներու եւ վիրաւորեալներու մարմիններով։

Գործածուած կառքերուն մէջ կը գտնուէին վեց կառքեր, որոնք յուլիս 26ին չարունակ կ՚երթեւեկէին քաղաքին եւ ճակատամարտի դաշտին միջեւ, եւ որոնք յուլիս 27ին ճամբան գրաւուած գտան Ճարոնցիներէն եւ գերի բռնուեցան անոնցմէ։ Ծովային հեծելազօրաց ջոկատի մը—260 հոգի—բոլոր սպաները յուլիս 27ի առաջին հրացանաձգութեան իսկ սպաննուեցան։ Ասոր վրայ նոյն զինուորները պատուիրակութիւն մը ղրկելով Զօր. Քոնտրաթէնկօի, նոր սպաներ ուզեցին։ Անդրուած սպաները ղրկուեցան, որով նոյն ջոկային զինուորները քաջարի դիւցազնութիւններ կատարեցին, եւ Զօր. Շթօսէլի մասնաւոր յիշատակութեան արժանացան։ Երբ յուլիս 27ի օրը իրիկուն եղաւ, զինուորները կը կռուէին 48 ժամէ ի վեր, չափազանց քիչ ջուր, ուտեստ եւ հանգիստ միջոց ունենալով։ Ասոնց տեղը բռնեցին պահեստիները, որոնք՝ ճակատ առաջնորդութեամբ նաւազխուածին, որ ազգային երգը կը հնչեցնէր։ Զօր. Շթօսէլ իր յայտարարութեան մէջ չնորհաւորելով Բորթ Արթիւրի դիւցազն պաշտպանները, ըսաւ թէ երեք օրէ ի վեր իրենց մղած քաջարի կռիւը ապացոյց մըն է թէ բերդաքաղաքը անառիկ է։ Այս յայտարարութիւնը կարդացուեցաւ զօրքերուն, որոնք «հուռա»ներով պատասխանեցին։ Ճարոնական եւ ռուսական գիծերը իրարու այնքան մօտ էին որ կարելի էր լսել երկկուստեք խօսակցութիւնը։

* * Բորթ Արթիւրէն Չիֆու հասած լրագիր մը հրատարակած է Զօրին հետեւեալ պատգամագիրը։—«Կը յուսամ թէ իմ ժողովուրդս ռուսական ցեղին ամենաբարձր աւանդութեանց արժանի քաջութեամբ, հաստատամտութեամբ եւ հաւատարմութեամբ պիտի պաշտպանէ Բորթ Արթիւրը։ Վստահ եմ որ սպաները պիտի խրախուսեն իրենց զինուորները բարձր բռնել դրօշը Ռուսիոյ այս փոքրիկ մասին վրայ, որ այժմ մեկուսացած է Մայր Հայրենիքէն։ Ապահով եմ որ իմ ժողովուրդս պիտի օժանդակէ իմ զինուորներուս։ Այս պատգամագիրը կարդացուելով Բորթ Արթիւրի զինուորներուն, մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ, ինչպէս նաեւ Զօր. Քուրոբաթքինի մէկ հեռագիրը, որով կը հրաւիրէր զանոնք դիմանալ մինչեւ օգոստոս, որովհետեւ անկէ առաջ չի կրնար իրենց օգնութեան հասնիլ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Երեսփ. Ժողովին երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ, Պ. Պալֆուր հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.—

«Մալաքքա»յի գրաւման մասին մեր ըրած դիտողութիւնը սա իրողութեան վրայ հիմնուած էր թէ՝ մենք կը կարծէինք որ առեւտրական դրօշով ելլող նաւեր չեն կրնար յանկարծ յածանաւակի փոխուիլ եւ խաղաղական գործն կամ գրաւումներ ընել, ինչպէս ըրին «Սմոլենսք» եւ «Ս. Բեդերսպուրկ»։ Հետեւաբար չատ ուժգին կերպով մեր դիտողութիւնները ուղղեցինք ռուս կառավարութեան որ բաղձանք յայտնեց համաձայնիլ մեզի հետ։ Ցիչելի կարեւոր կէտը այն է թէ առաջին անգամ էր որ այս տեսակ միջադէպ մը կը պատահէր։ Եթէ ռուսական կառավարութիւնը արդար էր իր գաղափ մէջ, «Մալաքքա»ն բռնողները իրաւունք պիտի ունենային ռուսական նաւահանգիստ մը տանելու եւ գրաւումներու Ատեանի մը առջեւ դատելու զայն. եթէ մենք էինք իրաւացի, նաւը ըզնել տանելու որ եւ է արդարացում չկար։ Մեր գլխաւոր նպատակն էր չթողուլ որ այս նոր միջադէպը սպառկանար եւ մեծ պաղութիւն մը յառաջ բերեր երկու երկիրներուն միջեւ։ Արդ, եղած կարգադրութիւնը խուսափմանթիւն մըն էր։ Ռուսերը հրաժարեցան նաւը ռուսական նաւահանգիստ մը տանելու, անոր բեռները քննելու կամ Գրաւումներու Ատեանի մը առջեւ դատելու գաղափարէն։ Մենք ալ համաձայնեցանք որ «Մալաքքա» չէզոք նաւահանգիստ մը տարուի եւ հոն ձեւակերպական քննութենէ մը վերջը ազատ ձգուի։ Որոշեցինք նաեւ որ կամաւոր նաւատորմին պատկանող երկու նաւերն ալ իբրեւ յածանաւակ չգործածուին։ Ուրեմն Անգլիա իր ուզածը առաւ։»

Պ. Պալֆուր «Նայթ Քըմէնտըր»ի վերաբերեալ հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ.—«Նոր տեղեկութիւն մը չունինք այս մասին։ Տարակոյս չկայ թէ նաւը ընկղմուեր է այն հիմայն վըրայ թէ ծայր աստիճան դժուար էր նաւահանգիստ տանիլ զայն, եւ թէ ռուս սպաներուն կարծիքով, արգիլուած նիւթ կը փոխադրէր։ Մենք կը պնդենք մեր այն տեսութեան վրայ թէ այս պարագաները ճիշդ ըլլան կամ ոչ, բաւականաչափ արդարացում մը չեն չէզոք նաւ մը ընկղմելու համար։ Կառավարութիւնը ամենաթեթեւ առարկճանավ մը իսկ չեղած չէ այս մասին մինչեւ հիմա բանած ընթացքէն։

* * Ռուսական պատմութեան Երմոլ մը.—«Նովոյէ Վրէմիա» սա պատմութիւնը կը հրատարակէ «Նայթ Քըմէնտըր»ի վրայ. յայտնի ըլլալով այդ թերթին ձգտումները, անգլ. լրագիրները չատ անհաւատալի կը նկատեն զայն.— Երբ ռուսական «Ռօսիա» յածանաւակէն պատռն Կէրթոն «Նայթ Քըմէնտըր» չոգենաւը մտաւ, նաւապետը չնաչչնց բոլոր պաշտօնական թուղթերը։ Նաւապետը իր ինչքերով նաւէն մեկնելէ վերջը, պատռն Կէրթոն նաւապետին խցիկը դարձաւ, ուր ընդօրինակութեան մամուլի մը մէջ տետրակ մը գտաւ, որ պաշտօնական նամակներ կը պարունակէր ստորագրուած նաւապետին եւ նաւուն տիրոջ կողմէ։ Այս նամակներէն կը հասկցուէր թէ չոգենաւին ամբողջ բեռը Չէմուլբօ պիտի տարուէր, ռազմական երկաթուղի մը չինելու համար։ Նաւապետը չէր գիտեր թէ այս կարեւոր տետրակը Ռուսերուն ձեռքը ինկած էր եւ դատարանին առջեւ իր բամժները երդումով հաստատելու վրայ էր, երբ իր ստորագրութիւնը կրող նամակներ դրուեցան աչքին առջեւ։

— Աստուած իմ, գոչեց այն ատեն ապչահար. ես վստահ էի թէ տետրակը ծովուն տակը գացած է։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՆԻՒԹԵՐԸ

Ռուսիա յայտարարած ըլլալով թէ պատերազմի արգիլուած նիւթ կը նկատէ հանքածուխը, քարիւղը եւ ուրիշ վառելանիւթերը, Ամերիկայի Մ. Նահանգները Եւրոպա գտնուող ամերիկեան դեսպաններուն շրջաբերական մը ղրկած են, ըսելով թէ ատիկայ հակառակ է չէզոքներու արդար իրաւունքներուն։ Կարելի չէ պատերազմի արգիլուած նիւթ նկատել այն ապրանքները որոնց միակ յանցանքն է չէզոքներու կողմէ պատերազմիկներու բաց թողուած նաւահանգիստները ղրկուիլը։ Այս պայմաններուն մէջ, պնդել թէ ածուխը եւ ուրիշ վառելանիւթերը, ինչպէս նաեւ խամ բամպակը պատերազմի արգիլուած նիւթ են, տրամաբանական կերպով կը նշանակէ չէզոքներու կողմէ արգիլել վաճառումը այն բոլոր ապրանքներուն որոնք կրնան զինուորական պէտքի մը գործածուիլ։ Մ. Նահանգները կը յիշեցնեն թէ Արեւմտեան Ափրիկէի գործերուն համար 1884ին գումարուած դեսպանաժողովին մէջ, Ռուսիա ազդուօրէն բողոքեց ածուխին պատերազմի արգիլուած նիւթ նկատուելուն դէմ, յայտարարելով բացարձակապէս թէ կը մերժէ այդ բանը։ Ռուսիա հիմայ կը յայտարարէ որ բամպակէն կրնայ պատերազմիկի մը համազգեստ չինուիլ, բայց Ամերիկա ալ կը պատասխանէ թէ այդ կարգի համազգեստներ կարելի է չինել չէզոք նաւահանգիստներէ պատերազմիկ տէրութեան մը նաւահանգիստները ղըրկուած ուրիչ ամէն կարգի նիւթերով։ Հետեւաբար կարելի է այդ սկզբունքը տարածել մարդոց գործածութեան յատկացուած բոլոր նիւթերուն վրայ, եւ զանոնք պատերազմի արգիլուած նիւթ հռչակել՝ պարզապէս անոր համար թէ անկարելի չէ որ ատոնք պատերազմիկի մը զինուորական պէտքերուն գործածուին։ Ածուխ, ուրիշ վառելանիւթերը եւ բամպակը կը գործածուին չատ մը անմեղ պէտքերու համար։ Ատոր ազգեր կ՚ապրին այնպիսի ճարտարարուեստներով, որոնց նիւթն են այդ առարկաները, եւ բաւականաչափ պատճառ չկայ պնդելու թէ ատոնք պատերազմի համար պիտի գործածուին, պարզապէս անոր համար որ պատերազմիկ ազգի մը նաւահանգիստը կը հանուին։

Պ. ԲԼԷՎԼԻ ՑԱՋՈՐԴԸ.—Բեդերսպուրկէն հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ Պ. Բլէվլի յաջորդը որոշելու համար եղած կարգադրութիւնները ցարդ ելք մը չունենալով, դեռ մէկ քանի օր ալ պիտի անցնի, ներքին գործոց նախարարը անուանելու համար։ Իբրեւ ընտրելի հրապարակ նետուած կարգ մը անունները պարզ ենթադրութիւններու վրայ հիմնուած են միայն։

* * Կ՚ըսուի թէ այս յապաղումը առաջ կու գայ սա պատճառաւ որ կ՚ուզուի վերջնապէս իրարմէ բաժնել ներքին գործոց նախարարութիւնը եւ ոստիկանական վարչութիւնը։ Այսպիսի կարեւոր որոշում մը տալէ առաջ, Ցարը կ՚ուզէ խորհուրդ հարցնել ձեռնհաս անձնաւորութիւններու, եւ հասուն խորհրդակցութենէ ետքը ելք մը տալ այս փափուկ խնդրին։

ԾԱՑՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ
ՔՐԻՍՏՈՆԷԻՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Միւնխենէր Նէօյէսթ Նախրիխտէն գերման թերթը կը գրէ.—Զանազան թերթեր կը ջանան օտար տէրութիւններու անունները խառնել Ցրանսայի եւ Վատիկանի վէճին մէջ։ Այդ թերթերէն ոմանք կ՚ըսեն թէ Վիլհէլմ կայսեր պաշտպանութեան տակ պիտի դրուին Ծ. Արեւելքի քրիստոնեաները, իսկ ուրիշներ ալ, աւելի ողջամիտ, Աւստրիոյ կայսեր կը վերագրեն այդ ապագայ դերը։ Դժուար է ընդունիլ թէ Արեւմտեան Եւրոպայի վեհապետ մը կամ տէրութիւն մը հետամուտ ըլլայ այս պաշտօնին, որ ապահովաբար չահ մը կրնայ բերել, սակայն սուղի պիտի նստի։ Պէտք չէ մոռնալ նաեւ թէ Ծ. Արեւելեան տէրութեանց վեհապետներն ալ ըսելիք մը ունին գործին մէջ եւ այն ատեն հարկ պիտի ըլլայ նոր կարգադրութիւններ կնքել։ Գալով Գերմանիոյ կայսեր, մենք լաւատեղեակ աղբիւրէ գիտենք, եւ այս մասին հերքումէ չենք վախնար, թէ Վիլհէլմ Բ. Վատիկանի արտաքին գործերու վարիչին ծանուցագիր մը ղրկած է, որուն մէջ յստակօրէն եւ ճշգրիտ կերպով կը պնդէ որ գերմանական կայսրութիւնը որ եւ է կերպով չի խառնուիր այն վէճերուն մէջ զորս Վատիկան կրնայ ունենալ կաթոլիկ տէրութիւններու հետ։»

* * Վիեննայէն կը հեռագրեն.—«Կ՚երեւայ թէ Ցրանսայի հետ ունեցած վէճին հետեւանօք, Վատիկան կը ջանայ օժանդակութիւն գտնել Աւստրիայէն, անոր առաջարկելով Ծ. Արեւելքի քրիստոնէից պաշտպանութիւնը։ Պապական նուիրակը հոս չգտնուելուն, գործակատար Տ. Նիքօդէրա այսօր այցելեց արտաքին գործոց պաշտօնատանը, ուր նախարար Կոլուխովսքի կոմսին բացակայութեանը՝ տեսակցեցաւ անոր Պ. ֆոն Մէրիի հետ։ Այս տեսակցութեան մասին պաշտօնական տեղեկութիւններ չկան, բայց բացարձակապէս կը հաստատուի թէ Աւստրիա իր գծուծաւոր ընթացքէն չպիտի չեղի, մինչեւ որ Քոնքորտան չլնջուի Ցրանսայի հետ։ Եթէ Քրիստոնէից պաշտպանութեան համար խնդիր ծագի, հաւանական է որ բոլոր տէրութիւնները առանձնին իրենց հպատակ միսիոնարներու են. պաշտպանութիւնը. բայց կը հաւաստուի թէ Աւստրիա աւելի յօժարակամ պիտի ուզէ ստանձնել այդ պաշտպանութեան գործը.»

«ՊՈՒՏՏԱՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԿՈՐՍՈՒԻ»

Երէկ մանրամասնօրէն հաղորդեցինք թէ Անգլիացիները Թիպէթի մայրաքաղաքը, Լասա մտած են։ Թղթակից մը կը գրէ.—Դեռ Լասա չմտած նոր ժողով մը ունեցանք որ չատ երկար տեւեց։ Թիպէթի պատուիրակներուն մէջ կը գտնուէին չինական դեսպանին քարտուղարը, բոլոր գլխաւոր վանքերու աբբաները եւն։ Պատուիրակները վերջին անգամ աղաչեցին Գնդ. Եընկհըզպէնտի որ աւելի յառաջ չերթայ. երբ մերժեց, թախանձեցին որ գոնէ բուն մայրաքաղաքը չմտնենք. որովհետեւ կրնայ ըլլալ որ չփոթութիւններ ծագին։ Գնդ. Եընկհըզպէնտ պատասխանեց թէ յառաջխաղացութիւնը պիտի չարունակուի, եւ խոստացաւ թէ անգլիական բանակին համար պէտք եղած բոլոր ուտեստները ծախու գրամը պիտի վճարուի։

Թէ Լաման մեզի ըսած ըլլալով թէ երբ Լասա մտնենք՝ Տալայի Լաման ա՛լ չպիտի կրնայ ապրիլ եւ թէ պուտտայական կրօնը պիտի կորսուի, այս մասին լուսաւորուած Լամայի մը կարծիքը հարցուցի։ Պատասխան տրուեցաւ թէ՝ Թիպէթցիները այն հաւատքը ունին որ Մեծ Լաման պիտի մեռնի ոչ թէ բռնութեամբ կամ հիւանդութենէ, այլ գերբնական այցելութեամբ մը եւ թէ իր հոգին ուրիշ մարմնացում մը պիտի փնտռէ, երբ այլեւս չի կրնար օգնել իր ժողովուրդին կամ ապահովել իր երկիրը օտար միջամտութենէ. Թիպէթական դաչակութիւն մը կայ թէ իրենց երկիրը որ այնչափ երկար ատենէ ի վեր նուիրական եղած է պուտտայականներուն համար պիտի նուաճուի Եւրոպացիներուն կողմէ, որուն վրայ ամբողջ ճշմարիտ կրօնքը Զանկ Շամպալա, (Հիւսիսային Դրախտը) պիտի երթայ եւ Պուտտայականութիւնը պիտի կործանի Թիպէթի մէջ։ Լամաները կը հաւատան թէ այս գուշակութիւնը պիտի կատարուի մեր Լասա մտնելովը եւ թէ իրենց կրօնքը պիտի փճանայ օտար ազդեցութեան առջեւ»։

* * Ռուսիոյ մէջ հանդարտութեամբ կը դիտեն Անգլիացիներուն Լասա մուտքը, քանի որ այս մասին համաձայնութիւն մը կայ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ. Իսկ Գերմանիոյ մէջ քաղաքական մեծ յաջողութիւն մը կը նկատեն Անգլիոյ այս ձեռնարկը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ
ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ հոգաբարձութեան անդամները՝ Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Ցարութիւն էֆ. Ասլանեան, Գրիգոր էֆ. Ալեքսանեան եւ Գրիգոր էֆ. Էվրէնեան երէկ Ազգ. Հիւանդանոց երթալով իրենց չաբաթական նիստը գումարեցին եւ զբաղեցան ներքին բարեկարգութեան վերաբերեալ անմիջական խնդիրներով։ Հիւանդանոցի նոր Տնօրէն Ցակոբ էֆ. Համամճեան ինչ ինչ առաջարկութիւններ մատոյց որոնք նկատողութեան առնուեցան։ Հոգաբարձութիւնը պահ մը խառն նիստ մը կազմեց գիւղատնտեսական յանձնաժողովին անդամներուն Սէթեան Հեթում եւ Ճարտարապետեան էֆ.ներուն հետ եւ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Պատրիկ էֆ. եւ իր ընկերները Հիւանդանոցի մէկ քանի յարկերը այցելեցին մասնաւորաբար եւ աչքէ անցուցին ինչ ինչ մասեր։ Որբանոցին մասին ալ Հոգաբարձութիւնը խորհրդակցութիւն մը կատարեց. ապա խմբովին այցելեցին Երուսաղէմի Եէտի-Գուլէի կողմը ունեցած ագարակները։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ մատակարարութեան յատկացուած ազգային տուրքը կը գանձուի, հետեւողութեամբ թաղերէն առնուած ցուցակներու վրայ 1885 թուականին պատրաստուած տամարին։ Այդ թուականէն ի վեր 20 տարի անցած է եւ բնականաբար տձանագրութեանց մէջ փոփոխութիւններ եղած են, այնպէս որ այդ թուականին մէկ տարեկան տղաքները, այսօր ազգ. տուրք վճարելու վիճակին մէջ կը գտնուին։ Թէ Պատրիարքարանի հասոյթներու ապահովութեան եւ թէ յիչեալ տոմարին կանոնաւորութեան համար, որոշուեր է ներոյ պատրաստել այդ տոմարը։ Տնտեսական Խորհուրդը այս առաջարկը ըրած է վարչութեան, յորմէ գտնելով որ այս նոր տոմարին պատրաստութեան գործը յանձնուի Արձանագրութեանց Դիւանի Տեսուչ Մկրտիչ էֆ. Մելիքեանի։ Այս նոր տոմարը պիտի պատրաստուի թաղերու մասնաժողովներուն քով գտնուած թաղեցիներու յատուկ ցուցակներն ալ նկատողութեան առնելով։

Կարեւոր պէտք մըն է այս, որովհետեւ այդ մարդահամարի արձանագրութեանց թերութիւններէն դժուարութիւններ կը ծագին մանաւանդ այնպիսի ժամանակներ, երբ ազգ. տուրքերը գանձելու համար դիմումներ կ՚ըլլան։

ՊՈՒՐԿԱԶԻ մէջ գտնուած քանի մը անձերու ամբաստանութեանց վրայ, Կրօն. Ժողովը 5-6 ամիս առաջ անպաշտօն ժամանակաւ փոխանորդութեան պաշտօնէն ետ կանչած էր Դերձակեան Տ. Տաճատ քհ.ն։ Ժողովին այս որոշման վրայ նոյն անձերը տեղական օտար թերթերու մէջ ալ անուանարկելով յիշեալ քահանան, կը դիմեն նաեւ դատարան։ Պուրկազի դատարանը այս գործը մանրամասնութեամբ քննելով, եւ նկատելով որ այդ քահանային վրայ ծանրացած ամբաստանութիւնը վկաներով եւ անպատասխան կողմին բացատրութիւններով, ինչպէս նաեւ վկայագրով չի հաստատուիր, յիչեալ քահանային դէմ բացուած դատը դադրեցունելու որոշում տուեր է, եւ իր այս որոշումը մասնաւոր վճռագրով մը հաղորդեր է։ Բնականաբար Տ. Տաճատ քահանայ այդ վկայագիրը պիտի ներկայացնէ Կրօնական Ժողովոյ, իր մասին եղած զրպարտութեան դէմ իր անձը պաշտպանելու համար. որովհետեւ եղած ամբաստանութիւնը բաւական ծանր է, եւ ամբաստանողները յայտնած են թէ յիչեալ քհն.ն՝ իր 13 տարեկան որդեգիր աղջիկը անպատուած է, մինչդեռ դատարանին պաշտօնական քննութեամբ եւ աղջկան յայտարարութեամբ բնաւ չէ հաստատուած այդ կէտը ինչպէս վճռագրին մէջ ալ յիչուած է որոշապէս։ Հիմայ Տ. Տաճատ պատուոյ դատ ծացեր է զինքը զրպարտողներուն դէմ։

ՍԿԻՒՏԱՐ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին հրաժարման պատճառները քննելու եւ տեղեկագրելու պաշտօն տրուած էր Պատրիարքարանի կողմէ տեղւոյն քարոզիչ Տ. Մկրտիչ եպ. Վեհապետեանի, որ կատարելով այդ պաշտօնը իր տեղեկագիրը ղրկած է Պատրիարքարան, ուրկէ կը հասկցուի թէ քարոզչին հրաւէրին անձամբ պատասխաներ են անդամները, բացի Թէլեան էֆ.էն որ կրկներ է իր հրաժարականը։ Տ. Մկրտիչ եպ. յաջողեր է համոզելու 6 անդամները որպէս զի շարունակեն իրենց պաշտօնը։ Ս. Պատրիարքը նկատելով որ նոյն Խորհրդոյ անդամներէն Թէլեան էֆ. իր ծանրագրող վիճակին պատճառաւ հրաժարած է, ըստ որում բաց ի Պատրիարքարանի մէջ ունեցած պաշտօնէն, Նպաստից Յանձնաժողովոյ անդամակցութիւնը կը վարէ և ասոր յարակից ուրիշ աշխատութեանց հետ Մկրտիչ Խաչէօյի Գուլֆաեան Որբանոցի շինութեան Յանձնաժողովին մէջ ալ պաշտօն ունի, եւն։ Նոյնպէս նկատելով որ Տանձիկեան էֆ. ալ իր զբաղումներուն պատճառաւ եւ Տէմիրճիպաշեան Գորկգին էֆ.ն ալ կանուխէն հրաժարած են, ընդունած է ասոնց հրաժարականը եւ յանձնարարեր է որ մնացեալները շարունակեն իրենց պաշտօնը, եւ եթէ պէտք տեսնեն հրաժարեալ երեք անձերուն տեղ ուրիշներ առաջարկեն։

ԳԱՏԸՔԷՕՅԻ Ս. Թագաւոր Եկեղեցւոյն Զագմաքճեան էֆ.ի կողմէ նուիրեալ Վերափոխման Ս. Աստուածածնի պատկերին օծումը, որ արտօնուած է կրօն. Ժողովոյ կողմէ, պիտի կատարէ կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպ.։

ՈՒՍՈՒՑԱՑ Օգնութեան Սնտուկի Հոգաբարձութիւնը, որ երկու երեք ամիսէ ի վեր նիստ չըներ, յառաջիկայ եռեքշաբթի հրաւիրուած է գումարուիլ։

ԱԶԴ.— Յառաջիկայ կիւրակէ (օգոստոս 1) Էյուպի Ս. Եղիա եկեղեցւոյ հիմնադրութեան 73րդ տարեդարձին առթիւ, Տ. Վահան Ծ. Վ. Յակոբեան Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ հիմնադրաց և եկեղեցւոյ բարերարց հոգւոյն, ու վարժարանին վիճակացոյցներու և նուէրներու բաշխման հանդէսին պիտի նախագահէ։

ՏՈՔԴ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Ուսուցիչ. Խորհրդոյ ատենապետ Տոքդ. Թորգոմեան էֆ. կեդրոնականի հանդէսին առթիւ ծագած միջադէպին վրայ, հետեւեալ հրաժարագիրը ղրկած է Ա. Պատրիարքին.—

Սրբազան Հայր,

Մեծ ցաւով կարդացի այն յայտարարութիւնը, զոր Ուսուցիչ. Խորհրդոյ յարգոյ պաշտօնակիցներս ըրած են այս օրուան թերթերուն մէջ, ըսելով թէ կեդրոնական Վարժարանի երէկուան հանդէսին ըրած բանախօսութեանս մէջ յայտնած գաղափարներուս համամիտ չեն եղեր իրենք. որովհետեւ իբրեւ թէ ես իմ խօսքերովս վիրաւորած ըլլամ կեդրոնական Վարժարանի Պատուարժան Խնամակալութիւնը, եւ ուրացած ըլլամ նաեւ կեդրոնական Վարժարանի արդի գովելի յառաջդիմութիւնը, նաեւ նախանձելի վիճակն ու ուսումնական բարձր մակարդակը, զոր կարծեմ թէ յայտարարելով յայտարարեցի, իբրեւ արդիւնք Պատուարժան Խնամակալութեան լուրջ ջանքերու եւ մեղուաջան գործունէութեան։

Իմ խօսքերուս տարբեր մեկնութիւն մը տալով, հանդէսէն վերջը, կամ բացակայութեանս, իմ պաշտօնակիցներուս ըրած անտեղի և քննախնդիր վիճաբանութիւնը պարզապէս ինձ թշնամանք մը և մեր կրթական գործին ալ անհամեմատ վնաս մը համարելով, կը ստիպիմ այժմէն յայտնել Ձերդ Բարձր Սրբազնութեան թէ յետ այսուհետեւ անկարելի է ինձ շարունակել մնալ Ուսուցիչ. Խորհուրդին մէջ, ցորչափ իմ ընկերներս ուսուցչական մարմինէ, մանաւանդ կեդրոնական Վարժարանի ուսուցչական մարմինէն անկախ անձեր չըլլան։

Ուստի փութալով մատուցանել Ձերդ Ամենապատուութեան իմ հրաժարականս,

Մնամ Բարձր Սրբազնութեանդ խոնարհաբար

ՏՈՔԴ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Բերա, 30 յուլիս 1904

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՊԷՇԻՔԹԱՇԷ մեզ կը գրեն.— Անցեալ օր «Մանզումէ» թերթին մէջ «Մաքրուհիի մատուռին» վերնագրով յօդուած մը կար որ չափէն աւելի զարմանք պատճառեց մեզ, կարդալով այն գովեստները որոնցմէ եւ ոչ մին գոյութիւն ունի դժբախտաբար. իբր թէ Մաքրուհեան վարժարանը մի միայն Մաքրուհի տիկնոջ մէկ հատիկ մատանիով շինուած ըլլայ եւն. եւն.։ Ընդհակառակն՝ խնդիրը այն է որ Մաքրուհի տիկնոջ մահուանէն վերջ անոր ամուսնոյն եւ հօրը Առաքել պէյի հաւանութեամբ իր ունեցած բոլոր գոհարեղէնները ծախսելով եւ, ոչ թէ մէկ մատանին, Պէշիկթաշի արդի հսկայ վարժարանը կառուցանելու, ի յիշատակ Մաքրուհի տիկնոջ, աւելի օրհնեալ ըլլայ Առաքել պէյ Տատեանի եւ Մաքրուհի տիկնոջ ամուսնոյն Սարգիս պէյի յիշատակը։

Յօդուածագիրը վարժարանին ուսուցչին համար կը գրէ թէ գանձանակի մասնախմբի ատենապետ ալ է եղեր. բոլորովին սխալ, առ այժմ ատենապետի պաշտօնը կը վարէ Գաբրիէլ էֆ. Ալպօյեան։ Յօդուածագիրը այնպէս մը ցոյց տուած էր որ, Պէշիկթաշի վարժարանը Պոլսոյ ամբողջ վարժարաններէն մէկն է շնորհիւ գլխաւորաբար երկու ժիրայեան ուսուցիչներու. ընդհակառակն, թէեւ ունի մասնագէտ ուսուցիչներ, բայց չէ նորէն այնքան փայլուն նախակրթարանը՝ որքան մանկապարտէզը շնորհիւ Գարակէօզեան Լեւոն էֆ.ի որ ջանք չի խնայեր օժանդակելու մանկապարտիզպանուհիներուն։

Չեմ կրնար հասկնալ որ ի՞նչ կը քաղեն եւ կը ստեղծեն այս տեղեկութիւնները, որոնք հեռու են ճշմարտութենէ։

ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ

ՄԱՔՐԻՔԷՕՅԷՆ կը գրեն մեզի.— Ձեր ազգօգուտ թերթին 20 յուլիս թուոյն մէջ ցաւօք սրտի կարդացի ինձ նկատմամբ գրուածը. կը փափաքէի պատասխանելով ճշմարտութիւնը երեւան հանել։ Սակայն նկատելով որ խնդիրն արդէն պաշտօնապէս Ազգ. Պատրիարքարանի յանձնուած է առ ի քննութիւն, առայժմ աւելորդ կը համարիմ պատասխանել. քիչ օրէն բնականաբար խնդիրը պիտի պարզուի եւ իրողութիւնը ի յայտ պիտի բերէ իմ անմեղութիւնս։

Խնդրելով որ ներկայ երկտողս բարեհաճիք ձեր թերթին մէջ հրատարակել առ ի բաւժամն գոյաթկելու մասոցս

Մնամ յաւէտ աղօթարար

Ս. ՔՀ. Ս. ՁՕՀՐԱՊԵԱՆ

(Խմբ. Նկատ. Յիշեալ գրուածը հաղորդուած էր Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդէն Պատրիարքարան եկած նամակին։ Եթէ պաշտօնական քննութեամբ հակառակը ապացուցուի պատրաստ ենք զայն ալ հրատարակելու։)

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

12 Օգոստոս 1904

		Երէկուան	Իրիկ.
Ֆրնս.	(3% France)	98 12	98 15
Ռէժի	(Tab. Turcs)	380.	382
Գօնս.	(R. Nouv. Unif.)	86.72	86 82
Երկթ.ի	(Lots Turcs)	122.	121.
Գնքօթթ	(Banque Ott.)	568.	566.
Թրանս.	(Transwal)	95.	96.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը կատարուեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ նստած նոյն մզկիթը գնաց, ուր Ուրբաթի աղօթքը կատարելէ վերջ կայս. Պալատ վերադարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ռուս. իտալական, ռումանական և հոլանտական դեսպանները՝ իրենց Ա. Թարգմաններով, 25 գերման զբօսաշրջիկներ և 23ի չափ օտարազգի հիւրեր, որոնցմէ ոմանք Արարողապետ Իպրահիմ պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՌՈՒՍ ԴԵՍՊԱՆԸ երէկ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանին ներկայութեանը ընդունուելու։

ՏՈՔԴ. ՊԷՍԻՄ Էօմէր փաշա Բարլապատի ջերմուկներէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ երէկ։

ՌՈՒՍՍԵՒԺԱՊՈՆԱԿԱՆ պատերազմին մէջ ի դիմաց կայս. կառավարութեան իբր զինուորական կցորդ գտնուելու համար, զինուորական Ընդհ. Սպայակոյտի անդամ Գնդ. Բէրթէվ պէյ առջի օր Թօքիօ ուղեւորեցաւ։

ՀԻՃԱԶԻ Երկաթուղիին յաջակցութեան նպատակաւ Արքունի նաւարանին մէջ Ա. կարգի ուղեւորներու համար վակոն մը շինուած է։ «Իգտամ» կ'ըսէ թէ մինչ այս կարգի վակոն մը 500 ոսկիէ կարելի պիտի ըլլար շինել Եւրոպայի մէջ, Արքունի նաւարանին մէջ 250 ոսկիով շինուած է։ Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ այս վակոնէն զատ մզկիթ-վակոն մը եւ մէկ ալ մահճակալ-վակոն շինել փութով, որոնց յատակագծերը պատրաստուելով պիտի մատուցուին Կայս. Պալատ։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ Ընդհ. Քէնիչ Լըֆուլան էֆ., որ Բարիզ գացած էր, առջի օր մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՆԱԽԱԶԳՈՒՇԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑ.— Զերընհօս իշխանութեան կողմէ քննութիւններ կատարել պիտի տրուին հանրային զբօսավայրերու մասին, որպէս զի մի՛ գուցէ անյարմար դիրքերու մէջ գտնուելով՝ Ղալաթիոյ երգեցիկ սրճարանին պատահածին պէս աղէտի մը ենթարկուին։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ նահանգներէն Պուլկարիա փախչողներուն գրեթէ ամէնքը վերադարձած են, գրեցինք երէկ։ Էտիրնէի նահանգէն ևս 5400 Պուլկարներ վերադառնալու համար նոր հանձնքին արդիւնքին կը սպասեն։

ՀԱՊԷՇ պատուիրակները երէկ առաւ. մեկնեցան մայրաքաղաքէս ռուս. շոգենաւով՝ դէպի Ատիս-Ապապա։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ Ա. Թիկնապահ Ֆէրիգ Մէհմէտ փաշա Ա. Ֆէրիգութեան աստիճանին բարձրացաւ։

ԻԶՄԻՐԻ ֆրանս. հիւպատոսի փոխանորդը, ընկերակցութեամբ տեղւոյն Ընդհ. հիւպատոսարանի Թարգման Հայկ էֆ. Սիմոնեանի, տեղական իշխանութիւններուն այցելութիւն տալով, շնորհակալութիւն յայտներ է հանգուցեալ Տ. Թիմոնի եպիսկոպոսին յուղարկաւորութեան մասնակցած ըլլալնուն համար։

ԷՎԳԱՖԻ նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ անոնք որ «Մահլուլ» գտած վաքըֆ կալուածները էվգաֆի վարչութեան իմաց կուտան, ասկէ վերջը պարտաւոր են երկու օրուան մէջ առնել «Իխպարիէի բուսալա»ները, որպէս զի կարենան գանձել իրենց օրինական «Իխպարիէ»ները։ Իսկ անոնք որ «Իխպարիէի բուսալա»ները չեն առած տակաւին, պէտք է որ յառաջիկայ օգոստ. 1էն սկսեալ մինչեւ 3 ամիս Մահլուլաթի վարչութեան դիմեն եւ առնեն։ Հակառակ պարագային իրենց «Իխպարիէ»ները Պետական Գանձուն հաշւոյն պիտի անցնին։

ԽՈՋԱԿԻ ԲԵՐՔԸ, Սելանիկի նահանգին մէջ այս տարի 1 միլիոն 600000 օխայի կը հասնի, հարիւրին 8¼ աւելի նախորդ տարուան բերքէն։ Արտադրիչ կեդրոններուն առաջինն է՝ Կէվկէլի, երկրորդը՝ Վոտինա, երրորդը՝ Կիւմիւլճինէ եւն.։ Միայն Կէվկէլիի մէջ տարեկան 500000 օխա խոզակ կ'արտածուի։ Օխան 13-15 ղշ.ի կը ծախուի, առավ նահանգին խոզակի բերքին արդիւնքը կ'ըլլայ 23 միլիոն ղշ.։ Եթէ թթենիները շատնան եւ տեղական հաստատեր գործածուին, այս արդիւնքը պիտի բազմապատկուի։

ՆՈՒԷՐ.— Իզմիրի թերթերը կը գրեն թէ Բարիզէն Տիկին Բարոնի եւ իր աղջիկը 1000 ֆր նուիրեր են Իզմիրի Յունաց Աւետարանական եկեղեցիին, 1000 ֆր.՝ Յունաց հիւանդանոցին եւ 1500 ֆր՝ յոյն Տիկնանց բարեսիրական մարմնոյն։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ. — Իզմիրի ոստիկանութիւնը անցեալ կիրակի օր գրաւեր է ցամաք հանել փորձուած արգիլեալ կարգ մը նիւթեր և զէնքեր։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Անցեալ ուրբաթ գիշեր, Իզմիր, Կէօզ քէօյի մէջ նշանաւոր Նարպիլի աւազակը ընդդիմացած ըլլալով ոստիկաններուն, կը սպաննուի իր երկու ընկերներուն հետ։ Երկու աւազակներ ալ կը ձերբակալուին։

ՀՐԴԵՀ մը պատահեցաւ առջի օր Գատըքէօյ Ուզուն-Չայըր, եւ արճառ մի, տուն մը եւ դերձակի խանութ մը այրեցան։

ԹԱՇՈԶ կղզիին բնակչութիւնը դիմում ըրեր էր որպէս զի պետական անտառներէն փայտ կարելու իրաւունքի խնդիրը կարգադրուի։ «Մանիթէօր» կ'իմանայ թէ կատարուած այս դիմումները յաջողութեամբ պսակուած են, քանի որ կայս. կառավարութիւնը որոշած է կարգադրել նոյն խնդիրը՝ կղզիին բնակիչներուն փափաքնաց համաձայն։ Կղզին բնակիչները այս առթիւ մաղթանքներ ըրեր են Վեհ. Սուլթանին համար։

ՈՃԻՐ. ԱՐԿԱԾ ԵՒՆ.

ՋԵՂԾՈՒՄ.— Սելանիկի Թղթատան Հէվալէի պաշտօնեայ Մաճիտ պէյ 29000 ղշ.ի զեղծում մը գործած ըլլալով, թէ՛ ինք եւ թէ՛ Տնօրէն Ապպաս էֆ. պաշտօնէ դադրեցուցուեր եւ դատաստանի ենթարկուեր են։

—Անցեալ օր գրած էինք թէ Իզմիրի Յունական Ս. Աննա վանքին ի նպաստ կատարուած վիճակահանութենէն 5000 ոսկիէ աւելի զեղծում մը գործուեր է։ «Րէֆօրմ» կը գրէ թէ զեղծումին հեղինակները բամպակ խաղալ փորձեր եւ կորսնցուցեր են։

ԱՆՑԵԱԼ ՇԱԲԹՈՒ Պետական Խորհրդոյ օգնական-անդամ Մէհմէտ Նէշէթ պէյի Մեծ կղզիի Խրիօթիս փողոցի տանէն գողութիւն գործուած էր։ Ոստիկանութիւնը երեւան հանած է գողօնները Պոլսոյ Ալեքյէ խանին մէջ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Իզմիրէն կը հեռագրուի օգոստ. 11 թուով (Ն. Տ.) թէ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը տեղի ունեցեր է նոյն առաւօտ ժամ 4 5ին՝ Սաըզըի մէջ։ Ժամը 7ին երկրորդ խիստ ցնցում մը զգացուեր է։ Միեւնոյն ժամուն ցնցումներ զգացուեր են Սամոսի եւ Իզմիրի մէջ։

ԱՀՌԵԼԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Զարհուրելի ոճիր մը գործուեր է Տէնիզլիի (Այտըն) մօտակայ մէկ գիւղին մէջ։ Եուսուֆ եւ Ահմէտ բաւուն վէճի մը կը բռնուին, բայց դրացիներու միջամտութեամբ վէճը կը վերջանայ։ Եուսուֆ սակայն, միտքը դրած վրէժ լուծելու անպատճառ, դանակ մը կ'առնէ եւ նոյն գիշերը կը մանէ Ահմէտի տունը։ Ու մինչդեռ այս վերջինը կը քնանար իր կնոջ եւ զաւակներուն հետ, Եուսուֆ մութին մէջ ըստ բախտի կը սկսի հարուածներ տալ պառկողներուն։ Պզտիկներու ճիչերուն վրայ, դրացիներ կը հասնին եւ ոսկալի տեսարանի մը հանդէպ կը գտնեն ինքզինքնին։ Ահմէտի կինն ու աղջիկը արիւնի մէջ կը լողային։ Ահմէտ եւ կինը մեռած էին. Իսկ պզտիկները կ'ապրէին դեռ։ Այս անլուր վայրագութեան հեղինակը որ փախած էր, ձերբակալուած է։

ԳՈՂ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐԸ.— Այտըն փողային մէջ, Իրֆան պէյ, ամուսնանալու համար Այտնոյլութեան Սնտուկէն 20 լանքաամս և 79 անգլ. ոսկի կ'առնէ եւ մօրը կը յանձնէ ի պահ։ Նոյն տան պատանին Թէրավէթ, գիտնալով դրամին պահուած տեղը, օր մը իր նշանածին՝ Եուսուֆի հետ կը բանան պահարանը եւ կը գողնան դրամները։ Թէրավէթ 59 ոսկի Եուսուֆի կուտայ որ կ'առնէ կը փախչի։ Եղելութիւնը իմացուելով լուր կը տրուի ոստիկանութեան, և կը ձերբակալուի Թէրավէթ, որուն վրայէն 120 ոսկի կ'ելլէ։ Սա ըսած է թէ մնացածը Եուսուֆի տուած է, որ կը փնտռուի։

—Էլմառլը (Բերա), օտար ալրասնեց մաքաստան Թարգման Մկրտիչ էֆ.ի տանէն 1000 ղրշ. գողցուած է։ Մկրտիչ էֆ. կը կասկածի թէ գողը տանը կից շինուող նոր տանի մը բանուորը ըլլայ։

ԱԲՐԱՄ.— Նախընթաց գիշեր, Էլմատաղըի մէջ, 15ամեայ Սօֆի, ձեռքի վառուած մոմը կը ձգէ եւ մարմնոյն տա մը տեղերը կ'այրին վտանգաւոր կերպով։

ԿԵՂԾԸ ԿԸ ՓԱՌԱԲԱՆՈՒԻ

Պատուական Խմբագրութիւն «Սուրհանդակ»ի

Ասկէ 2-3 ամիս առաջ, Բերայի Մեծ-Պողոտայէն անցած ատենս, նշմարեցի խանութ մը, որ կը ծախէր ԿԵՂԾ ադամանդներ։ Եւ շատ զարմացայ որ կեղծն ալ կրնայ եղեր գնողներ գտնել։ Տեսայ քանի մը կառքեր, որոնց լուսափիւռ խանութին առջեւ կեցած էին. Հարկաւ յաճախորդ բերած էին... Այս կեղծը փառաբանելու ալ թերթ չպակսեցաւ. բայց անհաւատալի ռէքլամներով է որ մեր հասարակութեան դրամները ի զուր կը վատնուին։ Թէ այս քարերն բրակայնէն շա՛տ և շա՛տ բարձր գներով կը ծախուին ի Պոլիս, ահա օրինակ մը։

Վիեննական թերթերուն մէջ ալ այսպիսի «ռէքլամ»ներ պակաս չէին, մանաւանդ «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ», «Թակպլաթ» ու նմանօրինակ թերթերու մէջ։ Արդ, ի Կ. Պոլիս, այս կեղծ քարերը կը ծախուին հատը 50 ղրշ.ով։ Զարհուրելի՛ բան. 50 ղրշ.ը կ'ընէ 5 ֆիորին։ Կրնամ եւրոպական թերթեր դնել Ձեր արամադրութեան տակ, որոնց մէջ պիտի տեսնէք որ այս միեւնոյն «կեղծ» քարերը կը ծախուէին հատը 4 ֆիորին՝ 40 ղրշ.ի։ Քիչ մը ետքը գինը իջաւ 3 ֆիորին՝ 30 ղրշ.ի։ Իսկ այս օրերս հասած թերթերուն մէջ գինը իջած է 2 ֆիորին՝ 20 ղրշ.ի։ Անշուշտ 2 ամիս ետքը պիտի իջնայ իրական արժէքին եւ պիտի արժէ 1 ֆիորին՝ 10 ղրշ.։

Արդ կը զարմանամ թէ ինչպէ՞ս հաւելի է որ երկու ամիս ետքն ալ Պոլսոյ մէջ, ինչպէս եղաւ ի Վիեննա, 10 ղրուշի ծախուելու բան մը հիմայ 50 ղրշ.ի ծախուի..։ Կը զարմանամ որ Պոլսոյ ոսկերիչ դասը դիտողութիւն չըրաւ մինչեւ հիմայ այսպիսի այլանդակ «կեղծավաճառութեան» մը դէմ։

...

Ծ. ԽՄԲ.— Այդ կեղծ ադամանդները ծախողը արդէն կը խոստովանի թէ իր ծախած ադամանդները կեղծ են։ Խնդիրը հոն է միայն որ մեր հասարակութիւնը գիտնալով անոնց կեղծ ըլլալը, պէտք չէ 50 ղրշ.ի կորսնցնէ գումար մը առայ անոնց. յայտնի ըլլալով որ մէկ երկու ամիս ետքը՝ առանց հոս ալ, ինչպէս Վիեննայի մէջ, 5—10 ղրշ.ի պիտի ծախուին. հետեւաբար ասկէ աւելի դրամ տալը՝ ծովը նետել նշանակէ։ Հասարակութիւնը պէտք է այս կէտը ուշադրութեան առնէ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — 1320 Սեպտեմբեր ամսոյ մօտենալուն առթիւ, որ տասն ոգելից ըմպելեաց վաճառման վրայ տուրքերու երկրորդ մասնավճարը կը կատարուի, Օսմ. Հանր. Պարտուց Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ մայրաքաղաքիս ու արուարձաններուն մէջ հաստատուած ոգելից ըմպելեաց վաճառականներուն թէ նոյն նիւթին վերաբերեալ կանոնագրութեան 14րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, պարտին անձամբ ներկայանալ ամսոյս մէջ. Զկնարանի վերի յարկը՝ ոգելից ըմպելեաց Տեսչութեան (Գալիա), որպէս զի յիշեալ կանոնագրութեան 10րդ յօդուածին վերջին հատուածին տրամադրութեանց համաձայն, կանոնական թոյլտուութիւնը ըլլայ։ Անոնք որ այս ձեւակերպութիւնները չեն կատարեր յառաջիկայ Սեպտ. 1էն առաջ, օրէնքին սահմանած պատիժներուն պիտի ենթարկուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

28/10 Օգոստ. 1320/1904

ՀԵՌԱԳԻՐ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՓՈՐԹ ԱՐԹԻՒՐԻ ՏՈՐՄԻՂԸ ԿԸ ՓԱԽՉԻ

ՄԵԾ ՆԱՒԱՄԱՐՏ

ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼԷՆ

(«Սուրհանդակ»ին հաղորդուած)

ՉԻՖՈՒ, 11 Օգոստ.— Ռուս. «Րէշիթէլնի» թորփիլահալածն է որ հոս հասաւ եւ լուր բերաւ թէ Բորթ Արթիւրի ռուս նաւատորմը դուրս ելած է։ Թորփիլահալածին նաւապետը կը յայտարարէ թէ ռուսական խոշոր մարտանաւերը Բորթ Արթիւրէն մեկնեցան մի միայն Վլատիվոսթոքի նաւատորմին միանալու համար։ Չինացի ծովակալ Սահի խնդրանքով, ռուսական թորփիլահալածը զինաթափ եղաւ։ Կը հաւաստուի թէ ռուսական խոշոր մարտանաւերը, բաց ի «Պոպոտա»էն, յաջողեցան փախչիլ Բորթ Արթիւրէն, խիստ հեռուէն թնդանօթի հարուածներ փոխանակելով ճափոնական մարտանաւերուն հետ։

ԹՕՔԻՕ, (Պաշտօնական).— Թաւիէնվանէն հասած լուրեր կ'ըսեն թէ Օգոս. 10ի առաւօտ Բորթ Արթիւրի նաւատորմը նաւահանգիստէն դուրս ելեր է, յետոյ բուռն նաւամարտ մը սկսեր է որ տեւեր է մինչեւ իրիկուն։ Օգոստոս 10էն 11 լուսնալու գիշերը ճափոնական թորփիլահալածներու տորմիղ մը կ'երեւայ թէ յարձակեր է ռուսական նաւատորմին վրայ, որովհետեւ յաջորդ օրը այնպէս կ'ենթադրուէր թէ «Րէթվիզան»ն և «Բոպիէտա»ի ձեւով ուրիշ ռուս. զրահաւոր մը դէպ ի Բորթ Արթիւր կը փախչէին։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

(«Սուրհանդակ»ին հաղորդուած)

ԼՈՆՏՈՆ.— Չիֆուէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ քաղաքին մօտերը վեց մարտանաւեր տեսնուեցան։ Կը կարծուի թէ Բորթ Արթիւրէն փախած ռուս. մարտանաւեր ըլլան։

—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բորթ Արթիւրէն փախած ռուս. տորմիղը նշմարուեցաւ Ցուշիմայի բացերը եւ դէպ ի Վլատիվոսթոք կ'ուղղուէր։

—Ցամաքային գործողութեանց մասին լուր չկայ։ Միայն կը ծանուցուի թէ ճափոնական բազմաթիւ զօրքեր կը համախմբուին Սայմացէ։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Կը ծանուցուի թէ Պալթիկի տորմիղին մէկ մասը ճամբայ պիտի ելլէ կիրակի օր (14 օգոս)։

ԹՈՔԻՕ.— Պատերազմին սկիզբէն մինչեւ 31 յուլիս Ճափոնի ըրած ծախքերուն համագումարն է 220 միլիոն եէն։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բորթ Արթիւրի ռուսական մարտանաւերը յաջողեցան փախչիլ։ Ճափոնցիները հալածելով հասան անոնց եւ երկու տորմիղներուն միջեւ ծովամարտ մը սկսաւ որ տեւեց մինչեւ գիշեր։ Մանրամասնութիւն չկայ։

—Զօր. Քուրօբաթքին զօրեղապէս կ'ամրացնէ իր բռնած դիրքերը։ Ամէն օր բազմաթիւ օգնական զօրք կը հասնի։ Ճափոնցիները չեն թողուր որ օգնական զօրքերը Հայչէնկի հիւսիսա կողմը կեդրոնացած ռուսական բանակին միանան։ Այս կերպով կ'ուզեն արգիլել Քոլոմանի զօրագունդին դէպի Մուքտէն նահանջը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Օգոստ. 2ի եւ 4ի կռիւներուն մէջ, որոնք տեղի ունեցան Լիաօ-Եանկի շրջակաները, Ճափոնցիները կարգ մը ռուսական դիրքեր գրաւեցին։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Լիաօ-Եանկէն լուր կուտան թէ Ճափոնցիները անդադար հետազօտութիւններ կ'ընեն, ռուսական բանակին տկար կողմը գտնելու համար։ Ռուսերը խոյս կուտան այս մանր մունր կռիւներէն, մեծ ճակատամարտի մը պատահականութիւնը աչքի առջեւ ունենալով։

ՀՌՈՄ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կարելի չէ շարժման մէջ դրուած բազմաթիւ զօրքերը պատերազմի դաշտը ղրկել, որովհետեւ Պայքալի լճին շուրջը շինուող երկաթուղին դեռ չէ աւարտած։ Կը հաւաստուի թէ Զօր. Քուրօբաթքին օգնական բազմաթիւ զօրք պիտի ստանայ օգոստոսին եւ սեպտեմբերին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ճափոնական բանակին ալ թիւը ընդհարում մը ունեցաւ ռուսներուն հետ որոնք Մուքտէնէն կուգային։

ՄԱՐԻԷՆՊԱՏ.— Անգլիոյ Թագաւորը հոս հասաւ Լոնտոնէն գալով անուանով։ Երեք շաբաթ պիտի մնայ։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Վալտէք Ռուսոյի այրին շնորհակալութեամբ մերժեց այն ազգային յուղարկաւորութիւնը զոր կառավարութիւնը ընել կ'ուզէր իր ամուսնոյն, որովհետեւ հանգուցեալը փափաքած էր որ պարզ յուղարկաւորութիւն մը ըլլայ իրեն։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կանխահաս է այն լուրը թէ դատական նախարար Պ. Մուրավիէվ Ներքին գործոց նախարար անուանուած է։

—Բացարձակապէս կը հերքուի այն լուրը թէ քոլերա ծագած է Բեդերսպուրկի մէջ։

ՊԱՔՈՒ.— Քոլերայէ 29 դէպքեր հաստատուեցան Աստրախանի շրջակաները։ Հիւանդութիւնը Մէշէտի մէջ ալ երեւան ելած է։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՌՈՒՍՈՒՅԵ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼԷՆ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 12 Օգոստ.— Զարուհին մանչ զաւակ մը ծնաւ։

ԱԺԱՆՍ ՖՈՒՌՆԻԷ

ԲԱՐԻԶ, 12 Օգոստ. — Բորթ Արթիւրէն դուրս ռուսական եւ ճափոնական նաւատորմիղներուն միջեւ տեղի ունեցած նաւամարտին մէջ ճափոնական յաղթանակ մը ընկալուեցաւ։ Ռուսական տորմիղը բաց ծովը հասաւ առանց վնաս կրելու։

—Պալթիկի տորմիղը իր ամբողջ ձեւովը առաւ եւ պատրաստ է 24 ժամէն ճամբայ ելլելու։

—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ կոմս Մուրավիէվ մերժեց ներքին գործոց նախարարի պաշտօնը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Կէս-պաշտօնական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Ռուս. կամաւոր Տորմիղէն հինգ նաւեր նոր պաշտօն մը պիտի սկսին, պատերազմի արգիլեալ նիւթեր փնտռելու համար։

—Նիւչուանկէն հեռագիր մը ծանուցանէ թէ զինուորական մեծ գործունէութիւն կը տիրէ Չինաստանի մէջ։ Ամէն օր զինուորներ կը համախմբուին, որոնք Ճափոնցի սպաներու կողմէ կը մարզուին։ Մեծ դէպքեր կը նախատեսուին։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ Մխիթարեան վարժարանին սարեւ հրատարակուած ծանուցումէն ինչպէս կը հասկցուի, անհիմն է այն լուրը թէ Հ. Գաբրիէլ Մէնէվիշեան հրաժարած, եւ Վիեննա երթալու մաղիր գտնուած ըլլայ։

* *

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ԹԱՆՆԱԼԹԻ

48 ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս վերստին կը բացուի 1/14 սեպտ. 1904։

Վարժարանս ունի Արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne, Realschule) ծրագիրը՝ միջավայրիս պիտոյից յարմարցուած։

ԼԵԶՈՒՆԵՐ.— Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Անգլ.էն։

Գիտութիւններ.— Ուսողական, բնագիտական, բնապատմական, պատմական, (կ'աւանդուին Գաղղ. եւ Գերմ. լեզուներով)։

Առեւտրական՝ Աշխարհագր. Թուաբան. Թղթակցութիւն (Գերմ. Գաղղ. Անգլիերէն)։

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ.— Ներքին եւ արտաքին՝ 20 ուսուցիչներ պիտի դասախօսեն։

Նորամուտ աշակերտաց ընդունելութիւնն Օգոստ. 16էն կը սկսի։

1—20 ՎԱՐԻՉ

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Ծ. Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1863ԻՆ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ·

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 250 000 000 ՖՐԳ·
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

Գլխաւոր գործակալութիւն.— Ղալաթիա Կամարբիին գլուխը։

Բերայի մասնաճիւղ.— Մեծ-փողոց թիւ 333։

Պոլսոյ մասնաճիւղ.—Սուլթան Համամ, Ալլահվէրտի խան։

Գլխաւոր գործակալութիւնը և մասնաճիւղերը Պանքայի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ՚ընեն։

Ղալաթիոյ գործակալութիւնը, ինչպէս նաև Բերայի մասնաճիւղը ունի վարձու դրամարկղներ, որոնք ապահովութեան ու վարձքի չափաւորութեան տեսակէտով անմրցելի են։ Վարկադրի տէրերուն տրամադրութեան տակ դրուած են Ղալաթիոյ եւ Բերայի գրասենեակներուն մէջ սրահներ։ Պոլսոյ մասնաճիւղը ապրանքի փոխարէն փոխատուութիւններ կ՚ընէ եւ իբր գրաւ կընդունի ապրանքներ, որոնք ի պահ կը դրուին առանց վարձքի Սիրքէճիի մէջ ունեցած իր մասնաւոր մթերանոցին մէջ։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆ
ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ Ի ԿԵԴՐ. ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԷՆ

Հեղինակ՝ ՎԱՀՐԻՃ Ծ. Վ. ԾԱԼԼԱՄԵԱՆ

Նախակրթարանի տարրական դասընթացքի համար յատկապէս պատրաստուած. միջին եւ բարձրագոյն դասընթացքներն ալ ի լոյս պիտի տեսնեն։

Կը բովանդակէ կրթական ծրագրին պահանջած կրօնական և արարողական նախնական ծանօթութիւնները, Ս. Գրոց պատմութիւնները, ամփոփ, 62 դասերու բաժնուած։

Գին՝ 2 ղր.։ Կը գտնուի Պալենց գրատունը։

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Մասնագէտ բժիշկ, մորթի, գաղղիական ախտի, միզերու և կիներու ծննդական գործարաններու ելին. հիւանդութեանց

Յիշեալ բժիշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գօթէնմանի հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները անչափ տարածուած էին, եւ որ հինգ տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած եւ գործնական փորձեր ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէօյիւք Բարմաք գաբու, թիւ 10, եւ կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պահճէգափու Բիւչիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան։ 100—38

Ուրբաթ օրերը ձրի աղքատները։

ԽԱՉԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Ֆի 28 Թէմուզ սէնէ 320 3—2

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԷՋ «Սուրհանդակ» օրաթերթը ամէն ժամերուն կարելի է գտնել կազի ընկերութեան դիմացը գեղավաճառ Տրդատ էֆ. Դրիգորեանի խանութը։ Բաժանորդագրուիլ ուզողներն ալ կըրնան յիշեալին դիմել։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԿՆՈՋ ԱՆԿՈՒՄԸ
Անօթութեան Պատճառով

Երեք անջատ մասերէ բաղկացած այս նորավէպը, որ նախապէս իբրեւ թերթօն հրատարակուեցաւ Թերթի մը մէջ, այս անգամ մասնաւոր գրքի ձեւով և մաքուր տպագրութեամբ հրատարակուած է Տ. Մինասեան Տպարանէն եւ կը ծախուի բոլոր գրավաճառներուն քով, 3 ղշ.ի։ Միւս մասերն ալ յաջորդաբար պիտի հրատարակուին մօտ օրէն։ 5 5

ՏՔԴ. Բ. ԷՄԻՐՁԷ
Տքդ. Բ. Էմիրզէ, որ իր բժշկական ուսումը առած է Բարիզի մէջ, և 15 տարի շարունակ իր արհեստին մէջ մեծ փորձառութիւն և համբաւ շահած է, այժմ մայրաքաղաքս եկած է և հաստատուած Բերա, Պէօյիւք-Բարմաք-Գափու, թիւ 16 տունը։ Մասնագէտ է մանկաբարձութեան և կիներու հիւանդութեանց բուժման մէջ, եւ այդ հիւանդութիւններէն զատ, նորագոյն մեթոտներով կը բուժէ ջղային և հոգեկան ամէն կարգի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաև արգանդի խցումէ առաջ եկած հիւանդութիւններ, մասնակի անդամալուծութիւն, եւն.։

Ասկէ զատ, ոսկորի և ռավորական խոյլ (ըրրանա) հիւանդութիւնները՝ առանց գործողութեան նոր դրութեամբ մը կը դարմանէ՝ տեղը առանց յայտնի ըլլալու։

Տքդ. Էմիրզէ էֆ. կը գտնուի Բերա, Պէօյիւք-Բարմաք-Գափու, թիւ 16 տան մէջ, ուր կիրակիէն զատ ամէն օր կէսօրէն վերջը ժամը 1էն մինչև 4 հիւանդ կ՚ընդունի և ուրբաթ օրերն ալ ձրիաբար կը դարմանէ աղքատներ։ 25—13

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ
ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ պատրաստ և չափու վրայ հանդերձներու, Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի մօտ, թիւ 25։

Այս վաճառատան հիմնադիրն, Արտակ Մօսիկեան, տարիներէ ի վեր, իր ուղղամտութեամբ յաճախորդներուն վստահութիւնը և համակրութիւնը գրաւած ըլլալով և փափաքելով իր գործառնութիւններն աւելի ընդարձակել, իրեն ընկեր-եղբայր առած է Վահան Տամլամեան անուն փորձառու երիտասարդն։ Երկու ընկերներ պիտի աշխատին, պիտի ջանան իրենց բազմաթիւ յաճախորդներու գոհունակութեանն արժանանալ և իրենց նշանաբանն պիտի ըլլայ՝ ճշդապահութիւն և աժան ծախել շատ ծախելու համար, ինչ որ ասկէ առաջ Արտակ Մօսիկեանի ուխտն էր։ Վաճառատան մէջ հրապարակին վրայ նման չտեսնուած վարպետ ձեւող մը միշտ ներկայ է և պաշտօն ունի հսկել թէ պատրաստ և թէ յանձնարարուած հանդերձեղէնաց լաւ և անթերի պատրաստութեան։ Կը խնդրուի ազնիւ յաճախորդներէն չմոռնալ Հաճի Շահինը և յիշել թէ միայն այս վաճառատունն է որ ինքնօգնութեամբ վերիմուած է, «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»ի գործնական գաղափարով։

Նոյեմբեր 1էն մինչեւ մայիս 1 վաճառատունն կիրակի օրերն բաց է։ Մէկ թիւ 2 ղրշ. սակարկութիւն չկայ։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ·
Պոլիս Մահմուտ Փաշայի գլուխը, 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ եւ ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու եւ անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ եւ ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները եւ զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին վաճառատանս մէջ։ Կը գտնուին նաեւ ֆոնտան եւ ուրիշ տեսակ չաքարներու ճոխ մթերքներ։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք մեծ փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 104—68

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ „ՏԸՊՐԻՃ"
"DUBRIDGE„ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ՔԱՐԻՒՂԱՇԱՐԺ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ
(ՄՕԹԷՕՌ)

ԷՆ ԽՆԱՅՈՂԱԳՈՅՆԸ, ԷՆ ԴԻՄԱՑԿՈՒՆԸ ԵՒ ԷՆ ԱԺԱՆՆ ԵՆ

1ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 500 ՁԻՒ ՈՒԺՈՎ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ԿԸ ՇԻՆՈՒԻՆ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Ղալաթիա, Մումհանէ, թիւ 51
ԼԻՄՃԱՐԻՏԷՔ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ. 40—7

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER Manufacturing Cie·

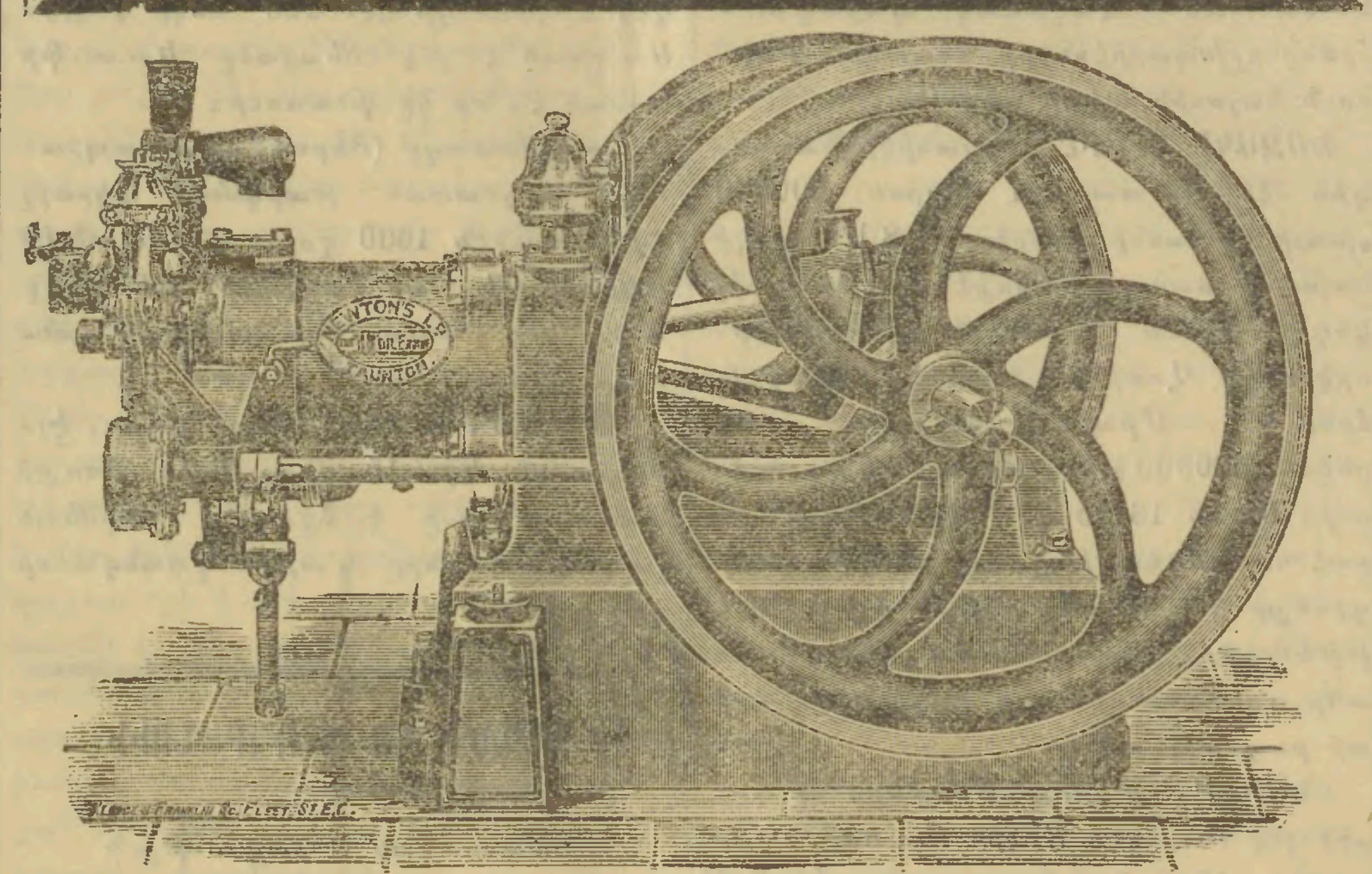
Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց առկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ առացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

Ընկերութեան ընդհանուր կեդրոնատեղին է Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 34։ Կրկին՝ Սարգիս պէյ Տիւզեանի տունը։
Կեդրոնէն չփոխուելու համար ջերթ նշանի տարբերութիւն ընելու է։

ԲԵՐԱ	Շիշտակ Ճամբայ, Պօն-Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343կրկին։
	Շիշտակ Ճամբայ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։
ՂԱԼԱԹԻԱ	Սինկէր խան Թիւնէլին եաեւ։
	Թրամուէյի կայարանին դիմաց։
ՊՈԼԻՍ	Սուլթան Համամ Թիւ 2։
	Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դէմ թիւ 13։
ՍԿԻՒՏԱՐ	Զարըը Պօյու Թիւ 120։

10.9

ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
Երաշխաւորեալ անգլիական առաջնակարգ ապրանք

Քարիւղով եւ կազով ամէնէն դիւրին կերպով շարժող մեքենաներ ամէնէն ընտիրը, և ինչ որ աւելի կարեւոր է ամէնէն աժանն են։ Այդ մեքենաները մասնաւորապէս շինուած են Պաթումի քարիւղի գործածութեան համար։ Ամէն մեծութեամբ մեքենաներ կան, մէկէն մինչեւ 25 և աւելի ձիու ուժով։ Մանրամասնութեանց եւ գիներուն համար դիմել առ

ՏԵԱՐՔ ՃՈՐՃ ՊԷՅՔԸՐ ԵՒ ՈՐԴԻ
12 Խօրասանճի խան, ՍԻՐՔԷՃԻ, ՊՈԼԻՍ
Միակ ներկայացուցիչ ամբողջ Տաճկաստանի։ 50—11

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ֆր. 7.500.000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Գրէտի Լիօնէ	Կ. ՊՈԼԻՍ	Անկլօ Աւստրիէն Պանք	ԼՈՆՏՈՆ
Օսմ Կայս. Պանքա	ՓԱՐԻԶ	Անկլօ էճիբշըն Պանք	ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱ
Տիսքոնթօ Պանք	ՊԵՐԼԻՆ	Պանք Նասիօնալ	ՍՕՖԻԱ

Պալքան Ընկերութիւնը թէ Կ. Պոլսոյ եւ թէ գաւառներու մէջ խիստ դիւրամատչելի պայմաններով ՀՐԴԵՀԻ, ԿԵՆԱՑ եւ ԾՈՎԱՅԻՆ ապահովագրութիւններ կը կնքէ, եւ պատահած վնասները տեղւոյն վրայ անմիջապէս կը հատուցանէ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ համար Ընդհ. գործակալ՝ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։
Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի դէմ Թահտապրուն խան 30—11

ԴԵՂԱՐԱՆ
ԽԱՉԻԿ ՓԷՍՃԵԱՆ
261 Մահմուտ Փաշա Պաշի, աղբիւրին կից 261

Սոյն բազմամեայ դեղարանը, կազմակերպութենէ մը ետքը Խաչիկ Փէսճեանի կողմէ քիչ ատենուան մէջ պատիւը ունեցաւ գնահատուելու յարգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով այս անգամ պէտքը կը զգայ իր ուղղութիւնը եւ նպատակը ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ.— Գոհ ձգել իր յաճախորդները՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշդապահ պատրաստութեամբ, գիներու տկներեւ չափաւորութեամբ և արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.—Մաքրութիւն, պատեհսիման դրութիւն եւ պարկեշտութիւն դեղարանին սկզբունք եղած են։

Բանակցած է Եւրոպական տան մը հետ՝ամէն շաբթու թարմ պատուաստի բիպիեր (աղը գալէմի) բերել տալու։

Ամէն օր դեղարան յաճախող Հայ եւ օտարազգի բժիշկներէն յիշենք մասնաւորապէս հանրածանօթ ԲԺԻՇԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ էֆ.՝ որ ամէն Գշ. Եշ. եւ Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իր ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանին մասնաւոր դարմանատունը։

Ատամնաբոյժ Վառժապետ էֆ. Թաշճեան եւս ամէն առաւօտ մինչեւ ժամը 5 սոյն դեղարանը կը գտնուի և ակռայի հիւանդութիւնները կը դարմանէ, պատրաստելով նաև արհեստական նուրբ ակռաներ։

ԴԵՂԱՐԱՆԸ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ 50—11

ՈՒԷՍԴԸՐՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎ. ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հատուցուած վնասներու գումարը	Անգլ. ոսկի 6,000,000
Պատրաստ դրամ և տարեկան հասոյթ	» » 1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» » 410,000

Հրդեհուրալքս ծանօթ ֆրանս. և գերմ. ընկերութեանց վճարելու գումարը 100,000էն աւելի չէ։

ՈՒԷՍԴԸՐՆ Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ՚ապահովագրէ, Վնասները տեղւոյն վրայ և անմիջապէս կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան, ՓԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Սուլթան համամ Բասամ Գաթըրճը օղլու

Գաւառաց մէջ գործունեայ եւ պատուաւոր գործակալներ կը փնտռուին

ԾԱՆՕԹ.— Տեղւոյս էն ծանօթ Ֆրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը՝ իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100%էն աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսդըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ՚ընծայէ իր մրցակցած վրայ 50.11

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ
ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ
ԹԻՒ 14 ԹԻՒԹԻՒՆ ԿԷՕՄՐԻԿԻ ԹԻՒ 14

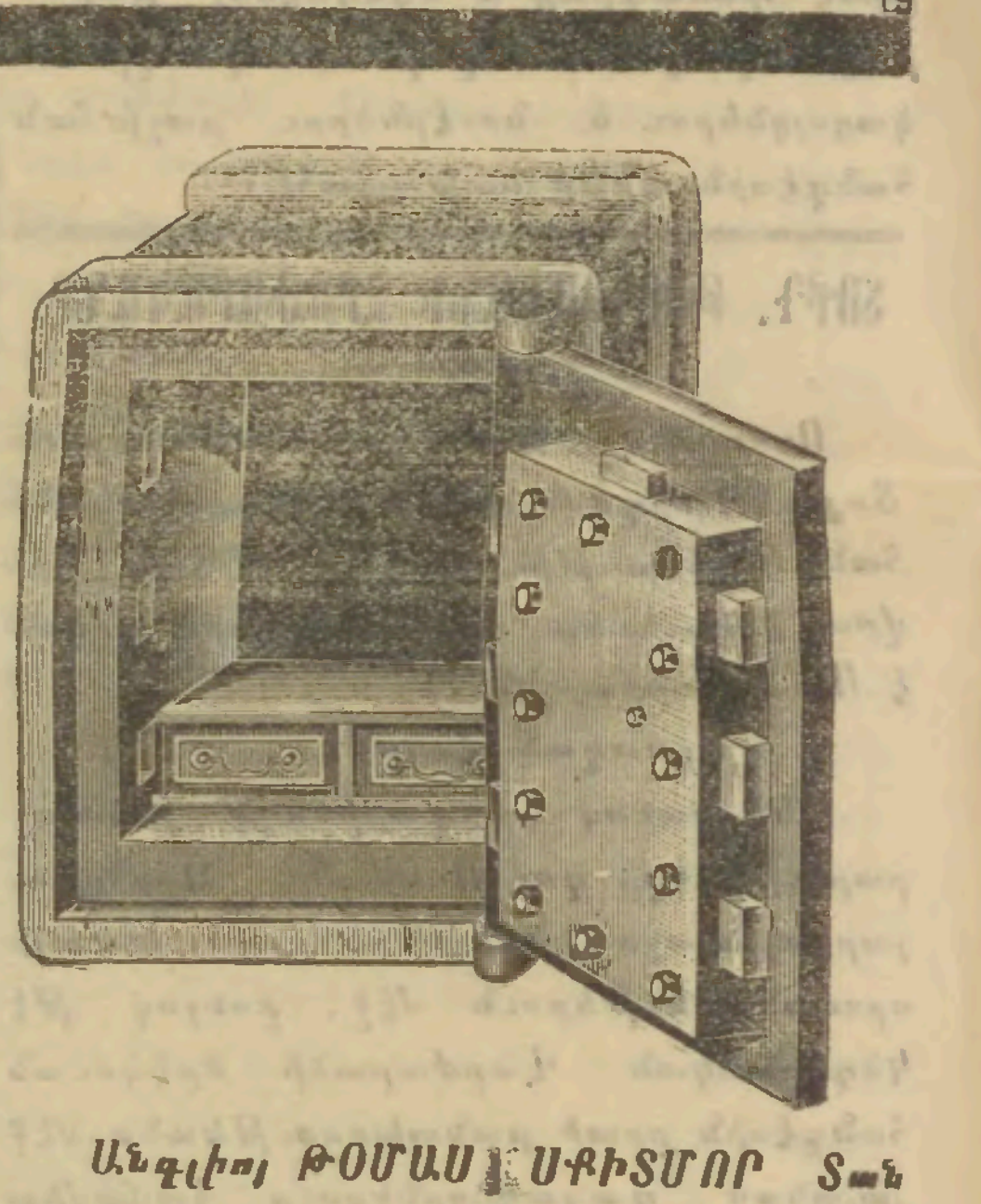
Այս սիկառի թուղթերը որոնք խարիսխ նշանը կը կրեն, իրենց ընտիր առկունութեան հետեւանօք մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալով, շատ մը կեղծերը երեւան ելած են, կեղծարարներու դէմ օրինական միջոցներ ձեռք առնուած են թէեւ, բայց կը յանձնարարուի յարգոյ յաճախորդներուն ալ, որ մասնաւոր ուշադրութիւն ընեն նոյն թուղթերու տեսակին, ինչպէս նաև Թիւթիւն կէօմրիւկի թիւ 14, մեր վաճառատան յատուկ վաճառանիշին, որովհետեւ ծխավաճառներէ ոմանք աւելի առատ շահու փափաքով, յաճախորդները կը խաբեն, եւ մեր ընտիր ու զուտ թուղթին տեղ վար տեսակ և կեղծ թուղթեր քըշել կ՚աշխատին։ Ամէն պարագայի մէջ կրկին ու կրկին կը յանձնարարուի մասնաւորապէս ուշադրութիւն ընել խարիսխ նշանին, և թիւ 34 Թիւթիւն Կէօմրիւկի պաշտօնային վրայ իր վաճառատան վաճառանիշին։ 78-67

ԴԵՂՆԱԾ ՄԱԶԵՐԸ ԵՒ ՄՕՐՈՒՔԸ
շուտով իրենց բնական գոյնը կը ստանան, երբ գործածէք

VITEK'S NUCINը

Գործարանին վաճառանիշը վաւերացուած է կառավարութենէն։ Մէկ սրուակը գործածութեան պատուէրներով մէկտեղ, կ՚արժէ 2.25 ֆր.։ Իւղալ միջոց մը՝ մազերը ներկելու համար։ Ոչ վնասակար է, ոչ ալ ճարպոտ և չի կորսնցներ իր գոյնը։ Մեծ յաջողութեամբ Աւստրիա և Գերմանիա ներմուծուած է տարիներէ ի վեր։

Կը ծախուի դեղարաններու, դեղի մթերանոցներու և անուշահոտութեանց վաճառատուներու մէջ։ Մեծաքանակ գնելու համար դիմել Վիեննա, S. Albahary & Cie հասցէին։ 10—6

Անգլիոյ ԹՕՄԱՍ ՍՔԻՒՏՄՈՐ Տան դրամարկղները, որոնք պողպատէ շինուած են, կատարելապէս կը դիմանան գողերու և հրդեհի դէմ։ Այս դրամարկղները անգլիական միւս դրամարկղներէն 40% աւելի աժան են։

Դիմել՝ Պ. Ճօրճ Պէյքըր եւ Որդի, Խօրասանճի խան, Սիրքէճի, Պոլիս։

Սքիտմոր դրամարկղները կը գործածուին անգլիական կառավարութեան զանազան պաշտօնատուներուն եւ վարչութիւններուն կողմէ։ 50—10

ՅԱԿՈԲ Ա. ԱԼՈՃԵԱՆ
(ՌՈԶՄԷՐԻ)

Վկայեալ Ուսումն. Խորհուրդէն՝ պատրաստ է դիւրամատչելի պայմաններով դասախօսել վարժարանաց մէջ, Աշխարհագրութիւն, Մաթեմաթիք և յարակից ճիւղեր։

Դիմել Սուրհանդակի խմբագրատունը։ 5—2

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (129

ԱՐԱՄ ԱՆՏՕՆԵԱՆ

Դրամի Բօղին Տակ

ՎԷՊ
ՏԵՂԱԿԱՆ—ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Ը.

Վաճառականը որ բան մը չէր հասկցած այս սկզբնաւորութենէն, զարմացկոտ նայուածք մը գամեց Միհրդատի դէմքին եւ սկսաւ մտիկ ընել ուշադրութեամբ։

—Ձեզ այսպէս ճանչցած եմ, յարեց երիտասարդը, առանց ատոր բնաւ չպիտի համարձակէի ընելու խնդրանք մը...

—Խնդրանք մը՞..

Եւ Տնտեսեան ալ աւելի ուշադիր դիրք մը առաւ։

—Այո՛, իմ այցելութեանս նպատակը ատ է... ձեզմէ պիտի խնդրեմ նոյնիսկ ձեր աղջկան ձեռքը...

—Իմ աղջկանս ձեռքը..

Այս անգամ վաճառականը աջ ձեռքը ականջին տարաւ եւ գլուխը դէպի առաջ խոնարհեցնելով,

—Է՞յ, շարունակէ նայինք ըսաւ անորոշ շեշտով մը, որուն մէջ ամէն բան և ամէն բանէ աւելի հեգնութիւն կար։

Միհրդատ, որ ոչինչ հասկցած էր, շարունակեց.

—Ես արդէն ստացած եմ Օրիորդ Սիրանոյշի հաւանութիւնն, եւ այս դիմումը քիչ մըն ալ անոր կողմէն է որ կ՚ընեմ.. դուք մինչեւ այսօր հօր մը պէս վարուեցաք ինծի հետ, ես ալ իբր զաւակ մը յարգեցի ձեզ, ու պիտի յարգեմ։

—Աղէ՛կ. զաւակս, ընդմիջեց Տընտեսեան քիչ մը աւելի շեշտելով իր հեգնութիւնը, բայց կը նայիմ որ դուք ինծի գործ չէք ձգեր..

Միհրդատ զարմացական նայուածքով մը ընդունեց այդ անորոշ խօսքը։

—Անանկ չէ՞ մի եա՞, յարեց Տնտեսեան, եթէ լմնցուցեր էք, Օրիորդ Սիրանոյշին ալ հաւանութիւնը առեր էք, ալ ինծի ի՞նչ գործ կը մնայ, ի՞նչ կ՚ուզէք որ ընեմ..

—Բայց այս տեսակ գործ մը չաւարտիր առանց ձեր հաւանութեան.. մեր ըրածը ոչ մէկ նշանակութիւն ունի, ամէն բան ձեզմէ կախեալ է, Տնտեսեան էֆէնտի...

—Կ՚ընդունի՞ք..

—Անշուշտ, ծնողքներու ամէնէն նըւիրական եւ անքննաքարելի իրաւունքն է ատիկա. ապահովաբար իմէ չէք ըսպասեր ատոր ուրացումը...

—Սպասելու պէ՛տք չկայ ալ, քանի որ առանց այս կէտը նկատի առնելու ամէն բան լմնցուցեր էք..

Միհրդատ՝ հասկցաւ որ շատ անխորհուրդ կերպով մը սկսած էր իր դիմումը։ Բայց ա՛լ անկարելի էր ետ դառնալ։ Պէտք էր գոնէ ինքզինքը արդարացնել։

—Տնտեսեան էֆէնտի, ըսաւ պղտիկ միացած մարդու մը չփոթութեամբ, կ՚ընդունիմ որ սխալ մը ըրեր ենք, բայց հաւատացէք որ մեր երկուքին միտքէն ալ չէր անցներ այդ տեսակ բան մը. ապացոյցը սա է արդէն որ երկուքս ալ ձեր հաւանութիւնը անհրաժեշտ կը նըկատենք հիմա, եւ ես զարձեալ ձեր հաւանութիւնն է որ կը խնդրեմ այս միջոցիս...

Վաճառականը իր հեգնութեան վերջ տուաւ, եւ լուրջ, բայց շատ ցուրտ ու չոր շեշտով մը,

—Ինչ որ ամէնէն առաջ պէտք էիք ընել դուք, հիմա կ՚ընէք, ըսաւ. առանց երիտասարդին նայելու, բայց ատոր վըրայ պէտք էիք մտածել սկիզբէն, երբ տակաւին գործը այս տեղուանքը չէր հասած, ձեր խօսքերէն դատելով աղջկս ալ համոզեր էք.. եւ հարկաւ ձեզի համար դիւրին գործ չէ եղած ատիկա,.. ատանկ գործերը մէկ օրէն միւսը չեն ըլլար, չէ՞..

—Իրաւունք ունիք... տարիէն աւելի է..

—Ահա ճիշտ տարի մը առաջ պէտք էր որ այս հաւանութիւնը ստանալու էիք իմէ...

—Բայց ի՞նչ կ՚ըլլայ, քանի որ չեմ կարծեր թէ.. այսինքն վնաս էի ձեր..

—Հաւանութեա՞նս վրայ...

—Անշուշտ։

—Ուրեմն գուշակի կարողութիւն պէտք է ունենաք դուք...

—Ո՛չ, բայց...

—Հապա ի՞նչպէս կ՚ըլլայ որ տարի մը առաջուընէ...

—Այսինքն գիտէի...

—Բայց ինչէ՞ն։

Ու Տնտեսեան՝ նեղսրտութեան շատ ակներեւ շարժում մը ըրաւ։

Միհրդատ շփոթեցաւ միայն։

—Այնպէս կը կարծէի, կմկմաց՝ բառերը ծամծմելով։

—Եւ պարզ կարծիքի մը վրայ հիմնուելով մինչեւ այդ տեղուանքը առաջ գացիք հա՞, ըսաւ վաճառականը խըստութեամբ։

Երիտասարդը պատասխան չտուաւ։

—Զաւակս, յարեց վաճառականը՝ քիչ մը աւելի մեղմ շեշտով մը, ձեզմէ գոհ էի որչափ ատեն որ աղջկանս դաստիարակն էիք. գոհ էի անոր համար մանաւանդ, որ երբեք չէի կարծեր թէ ուրիշ հանգամանքով մը կը մտնէք իմ տունէս ներս.. վերջապէս մարդ իր վարձած դաստատուին տարբեր աչքով կը նայի, փեսային ալ տարբեր, անանկ չէ՞...

—Անշուշտ, բայց ես անա՛նկ կարծեցի թէ իմ վրաս փնտռուելիք ամէնաէական յատկութիւնը գնահատելնէդ վերջ, առարկութիւն մը չպիտի ընէիք ուրիշ նուազ կարեւոր կէտերու մասին ..

—Ձեմ հասկնար...

(Շարունակելի)